

RIKSDAGENS SVAR 339/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om brottsbekämpning inom Tullen och till vissa lagar som har samband med den

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lag om brottsbekämpning inom Tullen och till vissa lagar som har samband med den (RP 174/2014 rd).

Beredning i utskott

Förvaltningsutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (FvUB 53/2014 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om brottsbekämpning inom Tullen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas, utöver vad som föreskrivs i tullagen (1466/1994), på sådana åtgärder för att förhindra, avslöja och utreda tullbrott och väcka åtal mot misstänkta för tullbrott som hör till Tullens uppgifter.

Till den del inte något annat föreskrivs i denna lag, iakttas vid utredningen av ett tullbrottmål vad som i förundersökningslagen (805/2011) och tvångsmedelslagen (806/2011) samt på något annat ställe i lag föreskrivs om förundersökning och tvångsmedel.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *tullbrott*

a) brott som innebär överträdelse av en sådan bestämmelse i tullagen eller någon annan lag vars iakttagande Tullen ska övervaka eller som Tullen ska verkställa,

b) mot tullman riktat hindrande av tjänsteman enligt 16 kap. 3 § och tredska mot tullman enligt 16 kap. 4 b § i strafflagen (39/1889),

c) olaga befattningstagande med infört gods enligt 46 kap. 6 och 6 a § i strafflagen,

d) sådant brott i vilket ingår import, export eller transitering genom Finland av egendom,

2) *tullbrottsbekämpning* förhindrande, avslöjande och utredning av tullbrott,

3) *förhindrande av tullbrott* åtgärder som syftar till att förhindra tullbrott, försök till tullbrott

och förberedelse till tullbrott, eller till att avbryta ett redan påbörjat tullbrott eller begränsa den direkta skada eller fara som brottet medför,

4) *avslöjande av tullbrott* åtgärder som syftar till att klarlägga om det för inledande av förundersökning finns en i 3 kap. 3 § 1 mom. i förundersökningslagen avsedd grund,

5) *utredning av tullbrott* förundersökning av tullbrott,

6) *tullman inom tullbrotsbekämpningen* tullmän som tjänstgör inom Tullens brotsbekämpning och andra tullmän när dessa utför tullbrotsbekämpningsuppgifter,

7) *anhållningsberättigad tullman* tjänstemän inom Tullen som avses i 2 kap. 9 § 1 mom. 2 punkten i tvångsmedelslagen.

3 §

Tullens befogenheter

Tullen svarar för tullbrotsbekämpning på det sätt som föreskrivs i denna lag eller någon annan stans i lag. Tullen är en förundersökningsmyndighet som avses i förundersökningslagen.

4 §

Uppgifter och befogenheter för tullmän inom tullbrotsbekämpningen

Utöver det som föreskrivs i denna lag gäller i fråga om uppgifter, befogenheter och skyldigheter för tullmän inom tullbrotsbekämpningen det som föreskrivs i tullagen och lagen om Tullens organisation (960/2012).

Vid förundersökning som görs av Tullen har en tullman inom tullbrotsbekämpningen samma rätt att vidta utredningsåtgärder enligt förundersökningslagen och använda tvångsmedel enligt tvångsmedelslagen som en polisman vid en polismyndighets förundersökning, om inte något annat föreskrivs i denna lag eller i någon annan lag.

5 §

Respekt för de grundläggande rättigheterna och de mänskliga rättigheterna

Tullen ska respektera de grundläggande rättigheterna och de mänskliga rättigheterna. När Tullen utövar sina befogenheter ska den välja det motiverbara alternativ som bäst tillgodoser dessa rättigheter.

6 §

Proportionalitetsprincipen

Åtgärder som vidtas av en tullman inom tullbrotsbekämpningen ska kunna försvaras i förhållande till hur viktigt, farligt och brådskande dennes uppdrag är, det mål som eftersträvas samt uppträdande, ålder, hälsa och andra motsvarande omständigheter som gäller den person som är föremål för åtgärden och övriga omständigheter som inverkar på helhetsbedömningen av situationen.

7 §

Principen om minsta olägenhet

Genom Tullens åtgärder får det inte ingripas i någons rättigheter i större utsträckning och ingen får orsakas större skada eller olägenheter än vad som är nödvändigt för att uppdraget ska kunna utföras.

2 kap.

Tullens befogenheter vid tullbrotsbekämpning

1 §

Förundersökning av tullbrott

Förundersökning av tullbrottmål görs av Tullen. Förundersökning kan också göras av polisen i det fall att den har fått vetskap om ett tullbrott och nämnda myndigheter inte kommer överens om något annat. Bestämmelser om

gränsbevakningsväsendets rätt att göra förundersökning av tullbrottmål finns i 42, 43, 43 a, 43 b och 44 § i gränsbevakningslagen (578/2005).

2 §

Anmälningsskyldighet

Tullen ska underrätta polisen om ett misstänkt allvarligt brott som kommit till dess kännedom och om åtgärder som Tullen inlett för att utreda ett sådant brott. Tullen kommer tillsammans med polisen överens om vilka brott som omfattas av anmälningsskyldigheten och om det praktiska förverkligandet av anmälningsskyldigheten.

3 §

Överföring av uppdrag

Om polisen för ett övergripande och ändamålsenligt förverkligande av straffansvaret begär det, överför Tullen förundersökningen av ett tullbrott i sin helhet till polisen. Tullen säkerställer att förundersökningen pågår i det ärende som överförs fram till dess att förundersökningen överförs.

En sådan skriftlig begäran om överföring av förundersökning som avses i 1 mom. kan framföras till Tullen av chefen eller biträdande chefen för centralkriminalpolisen, skyddspolisen eller en polisinsrättning. Begäran ska framföras skriftligen och motiveras.

Polisen ger Tullen möjlighet att delta i förundersökningen av ett överfört tullbrott även efter överföringen.

4 §

Undersökningsledare

Förundersökning som görs av Tullen ska ledas av en sådan anställningsberättigad tjänsteman vid Tullen som avses i 2 kap. 9 § 1 mom. 2 punkten i tvångsmedelslagen. Av orsaker som har samband med ärendets art eller av någon annan motsvarande grundad anledning får någon

annan tullman som arbetar med tullbrottsbekämpning förordnas att leda förundersökningen.

5 §

Rättegångssäkerhet

Saknar en anhållen eller häktad fast bostad i Finland och är det sannolikt att han eller hon genom att lämna landet undandrar sig rättegång eller straffverkställighet, kan han eller hon friges på villkor att han eller hon ställer säkerhet som provas trygga inställelse till rättegång och avtjänande av eventuellt dömda påföljder.

Om den frigivne inte inställer sig för att svara inför domstol eller för att avtjäna sitt fängelsestraff under den tid då straff får dömas ut eller ett utdömt fängelsestraff verkställas, får domstolen döma säkerheten helt eller delvis förverkad till staten.

Utdömda böter eller sådan statlig fordran som ska drivas in enligt lagen om verkställighet av böter (672/2002) får tas ut ur säkerheten.

Närmare bestämmelser om rättegångssäkerheten och ställandet av den får utfärdas genom förordning av finansministeriet.

6 §

Åtgärdseftergift

Om det föreligger misstanke om ett brott som inte kan förutses medföra strängare straff än böter och om brottet som helhet ska anses uppenbart obetydligt, kan en tullman avstå från att göra förundersökning eller låta bli att överlämna saken till åklagaren. En tullman kan dock tilldela den brottsmisstänkte en anmärkning.

7 §

Framställande av straffanspråk och föreläggande av ordningsbot

En anställningsberättigad tullman eller någon annan till uppgiften förordnad tullman får framställa ett straffanspråk med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om strafforderförfarande (692/1993).

En anhållningsberättigad tullman eller någon annan till uppgiften förordnad tullman har rätt att förelägga ordningsbot med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om ordningsbotsförfarande (66/1983). I ett ordningsbotsförfarande som behandlas av Tullen tillämpas på uppgifterna för Tullens brottsbekämpningschef eller någon som denne förordnat vad som i nämnda lag bestäms om uppgifterna för chefen för polisdistriktet.

8 §

Stämning och annan delgivning

Bestämmelser om tullmäns rätt att verkställa stämning och delgivning föreskrivs i lagen om stämningsmän (505/1986).

I tullbrottmål kan stämning delges även ombud som av svaranden befullmäktigats att ta emot stämning.

Om ärendet gäller ett tullbrott för vilket föreskrivs ett strängare straff än böter eller fängelse i sex månader, kan stämningen inte delges ett ombud som den svarande befullmäktigat att ta emot stämning.

En i överenskommelsen mellan Finland och Sverige angående gränstullsamarbete (FördrS 2/1963) och i överenskommelsen mellan Finland och Norge angående gränstullsamarbete (FördrS 37/1969) avsedd tjänsteman som utför tullåtgärder på finska statens vägnar kan i tullbrottmål delge stämning samt framställa straffanspråk och förelägga ordningsbot enligt 7 § inom den kontrollzon som avses i överenskommelserna. Inom kontrollzonen kan i tullbrottmål utan riksåklagarens förordnande straffanspråk framställas mot och ordningsbot föreläggas även andra än finska medborgare.

9 §

Stämning i beslagsärenden

Är ägaren eller innehavaren till en beslagtagna vara okänd eller saknar han eller hon känd vistelseort i Finland, kallas han eller hon genom offentlig stämning att inställa sig vid domstolen

en bestämd dag som inte får utsättas till tidigare än den sjunde dagen från stämningens offentliggörande. Sådan stämning ska uppsättas till allmänt påseende i domstolens kansli.

Inställer sig inte en beslagtagna varas ägare eller innehavare som instämts i laga ordning att svara i saken och visar han eller hon inte laga förfall avgörs anspråket om varans förverkande oavsett hans eller hennes frånvaro.

10 §

Utlämnande, försäljning, användning eller förverkande av beslagtagna vara

Om inte något annat föreskrivs i någon annan lag kan en beslagtagna vara innan den förklaras förverkad

1) utlämnas till ägaren mot av Tullen prövad säkerhet som motsvarar varans värde,

2) säljas på auktion, om ägaren samtycker därtill eller om varan är svår att förvara,

3) användas för ett av Tullen fastställt ändamål, om införsel eller utförsel av varan är förbjuden och den är svår att förvara eller av någon annan särskild orsak,

4) förstöras med iakttagande av 7 kap. 24 § i tvångsmedelslagen och under de förutsättningar som föreskrivs där.

Förklarar domstolen beslagtagna vara förverkad anses äganderätten ha övergått till staten då beslaget gjordes. I fall som avses i 1 mom. 2—4 punkten anses i stället för själva varan dess värde förverkat.

11 §

Verkställighet

Tullen verkställer utslag som gäller i av Tullen undersökta tullbrottmål förverkad egendom.

En beslagtagna vara om vilken bestämts att den ska återställas till ägaren eller till den som annars har rätt till varan, ska förtullas och övriga förutsättningar för införsel av varan till Finland ska påvisas på behörigt sätt.

12 §

Bemötande av personer som berövats sin frihet

I fråga om bemötandet av anhållna och gripna som hålls i förvar hos Tullen iakttas lagen om behandling av personer i förvar hos polisen (841/2006) och häktningsslagen (768/2005).

Bestämmelserna om polisen, polismän och vaktare i de lagar som nämns i 1 mom. gäller, med de undantag som föreskrivs i 3 mom., på motsvarande vis Tullen och tullmän i fråga om personer som hålls i förvar hos Tullen. Vad som i nämnda lagar bestäms om chefen för en förvaringslokal eller en anhållningsberättigad tjänsteman som förordnats av chefen gäller chefen för en förvaringslokal vid Tullen.

Med undantag av vad som föreskrivs i de lagar som nämns i 1 mom.

1) ska Tullens bevakningsavdelning godkänna en förvaringslokal som administreras av Tullen,

2) ska Tullens bevakningsavdelning fastställa ordningsstadgan för en förvaringslokal som administreras av Tullen samt fatta beslut om övervakning och låsning av lokalerna,

3) ska chefen för Tullens tullkontorsavdelning fatta beslut om begäran om omprövning i ärenden som hör till Tullens verksamhetsområde,

4) ska en anhållningsberättigad tullman utses till chef för en förvaringslokal som administreras av Tullen.

13 §

Uppskov med att ingripa i brott

En tullman som inhämtar information vid tullbrottsbekämpning får skjuta upp ingripandet i ett sådant pågående brott som inte orsakar överhängande allvarlig fara för någons liv, hälsa eller frihet eller överhängande risk för betydande miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada, om uppskovet är nödvändigt för att dölja att information inhämtas eller för att trygga syftet med att information inhämtas.

14 §

Rätt till information av privata och offentliga sammanslutningar eller personer

Oberoende av att en sammanslutnings medlemmar, revisorer, verkställande direktör, styrelsemedlemmar, förvaltningsrådsmedlemmar eller arbetstagare är bundna av företags-, bank- eller försäkringshemlighet har Tullen rätt att av en privat eller offentlig sammanslutning eller en enskild få information som behövs för förhindrande, avslöjande eller utredning av tullbrott.

Tullen har på särskild begäran rätt att av teleföretag och av sammanslutningsabonnenter få kontaktuppgifter för teleadresser som inte är upptagna i en offentlig katalog eller information som specificerar en teleadress eller teleterminalutrustning, om informationen behövs för förhindrande, avslöjande eller utredning av tullbrott. Tullen har motsvarande rätt att få uppgifter om utdelningsadresser av en sammanslutning som bedriver postverksamhet.

Beslut om begäran om uppgifter enligt 1 och 2 mom. fattas av en anhållningsberättigad tullman.

Tullen har rätt att få sådan information som avses i 1 och 2 mom. avgiftsfritt, om inte något annat föreskrivs i lag. Information som avses i 1 och 2 mom. kan lämnas med hjälp av elektronisk dataöverföringsmetod, om det har säkerställts att informationen skyddas på det sätt som avses i 32 § 1 mom. i personuppgiftslagen (523/1999).

Tullen kan förelägga att informationen ska lämnas inom en skälig tid. Tullen kan förena föreläggandet med vite. Beslutet om föreläggande av vite ska iakttas trots att det har överklagats. Vite får dock inte föreläggas om det finns skäl att misstänka den som saken gäller för brott och det begärda materialet hänför sig till den sak som berörs av brottsmisstanken. Närmare bestämmelser om föreläggande av vite och vitesbeloppet får utfärdas genom förordning av finansministeriet. I övrigt finns bestämmelser om vite i viteslagen (1113/1990).

15 §

Identifiering

För utförande av ett visst uppdrag som ankommer på Tullen har en tullman inom tullbrottsbekämpningen rätt att av var och en få veta dennes namn, personbeteckning eller, om sådan saknas, födelsedatum och medborgarskap samt var personen i fråga är anträffbar.

Om någon vägrar att lämna uppgifterna och om personen inte kan identifieras på annat sätt har en tullman inom tullbrottsbekämpningen rätt att utreda identiteten med hjälp av signalement samt med stöd av de personregister som avses i tullagen och i 2 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003). Härvid ska iakttagas vad som i 8 kap. 33 § 2—4 mom. i tvångsmedelslagen föreskrivs om förrättande av genomsökning av personer.

En tullman inom tullbrottsbekämpningen har rätt att för identifiering gripa den som vägrar lämna uppgifter enligt 1 mom. eller som lämnar sannolikt falska uppgifter om de nämnda omständigheterna, förutsatt att gripandet är nödvändigt för att klarlägga identiteten. Den som gripits ska frigges så snart uppgifterna har fått och senast 24 timmar efter gripandet.

16 §

Yppandeförbud

Om det i samband med att Tullen inhämtar information för någon yppas uppgifter som gäller andra än personen själv och som har samband med kriminalunderrättelseverksamhet eller undersökningen, kan en anhållningsberättigad tullman förbjuda honom eller henne att röja uppgifterna för utomstående. Medan åtalsprövning pågår beslutar åklagaren om yppandeförbud enligt 11 kap. 5 § i förundersökningslagen.

En förutsättning för yppandeförbud är att avslöjande av uppgifter som avses i 1 mom. kan försvåra förhindrandet eller utredningen av brot-

tet eller orsaka en part eller någon annan skada eller olägenhet.

Förbudet gäller högst tre månader åt gången. Förbudet ska bevisligen och i skriftlig form delges den som förbudet gäller. I förbudet ska specificeras de omständigheter som förbudet omfattar, nämnas förbudets giltighetstid och anges hotet om straff för överträdelse av förbudet.

Yppandeförbudet ska utan dröjsmål upphävas före giltighetstidens slut, om de förutsättningar för förbudet som avses i 2 mom. inte längre finns. Den som förbudet gäller ska underättas om att förbudet upphävts.

Till straff för brott mot yppandeförbudet döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § i strafflagen, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag.

3 kap.

Hemliga metoder för inhämtande av information

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpning av hemliga metoder för inhämtande av information

I detta kapitel föreskrivs om teleövervakning, om inhämtande av basstationsuppgifter, om systematisk observation, om förtäckt inhämtande av information, om teknisk observation (*teknisk avlyssning, optisk observation, teknisk spårning och teknisk observation av utrustning*), om inhämtande av identifieringsuppgifter för teleadresser eller teleterminalutrustning, om täckoperationer, om bevisprovokation genom köp, om användning av informationskällor och om kontrollerade leveranser i syfte att förhindra tullbrott.

Bestämmelser om användning av hemliga tvångsmedel i syfte att utreda tullbrott finns i 10 kap. i tvångsmedelslagen, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

2 §

Förutsättningar för användning av hemliga metoder för inhämtande av information

En allmän förutsättning för användning av en hemlig metod för inhämtande av information är att man med den metoden kan antas få information som behövs för att förhindra tullbrott.

Utöver vad som nedan föreskrivs om särskilda förutsättningar för användning av hemliga metoder för inhämtande av information får systematisk observation, teknisk avlyssning, optisk observation, teknisk spårning av personer, teknisk observation av utrustning, täckoperationer, bevisprovokation genom köp, styrd användning av informationskällor och kontrollerade leveranser användas bara om dessa metoder kan antas vara av synnerlig vikt för förhindrande av ett tullbrott. För täckoperationer och bevisprovokation genom köp förutsätts dessutom att metoden är nödvändig för att ett tullbrott ska kunna förhindras.

Användning av en hemlig metod för inhämtande av information ska avslutas före utgången av den tid som anges i beslutet, om syftet med användningens har nåtts eller om det inte längre finns förutsättningar för att använda metoden.

3 §

Fortsatt hemligt inhämtande av information för utredning av brott

Om det under tiden för hemligt inhämtande av information som inletts för att förhindra tullbrott framgår att det finns anledning att misstänka att ett brott om vilket inhämtas information har begåtts, får information för utredning av brottet inhämtas i ytterligare tre dygn, dock högst så länge tillståndet är giltigt. Om det för utredningen av ett tullbrott är behövligt att använda ett sådant hemligt tvångsmedel som avses i 10 kap. i tvångsmedelslagen, ska ärendet inom den nämnda tiden föras för avgörande till den

myndighet som är behörig att beslut om användning av tvångsmedlet.

Inhämtande av information ur telenät

4 §

Teleövervakning och dess förutsättningar

Med *teleövervakning* avses i denna lag att identifieringsuppgifter inhämtas om ett meddelande som har sänts från en teleadress eller teleterminalutrustning som är kopplad till ett sådant allmänt kommunikationsnät eller till ett sådant därtill anslutet kommunikationsnät som avses i informationssamhällsbalken (917/2014) eller som har mottagits till en sådan adress eller utrustning, samt att uppgifter om en teleadress eller teleterminalutrustnings läge inhämtas eller att användningen av adressen eller utrustningen tillfälligt förhindras. Med identifieringsuppgifter avses i 3 § 40 punkten i informationssamhällsbalken avsedd information som kan kopplas till en juridisk eller fysisk person och som behandlas för att överföra meddelanden.

Tullen kan för att förhindra tullbrott beviljas tillstånd till teleövervakning av en teleadress eller teleterminalutrustning som innehåller eller sannolikt annars används av en person som på grund av sina yttranden eller hotelser, sitt uppträdande eller annars med fog kan anses göra sig skyldig till

- 1) ett tullbrott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år,
- 2) ett tullbrott som begåtts med användning av en teleadress eller teleterminalutrustning och för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år,
- 3) ett narkotikabrott som ska betraktas som tullbrott, eller
- 4) grovt tullredovisningsbrott.

Tullen har trots 2 mom. rätt att utföra teleövervakning, om det för att avvärja fara som hotar liv eller hälsa är nödvändigt att sådan utförs omedelbart.

5 §

Teleövervakning med samtycke av den som innehar en teleadress eller teleterminalutrustning

Med samtycke av den som innehar en teleadress eller teleterminalutrustning får Tullen för att förhindra tullbrott rikta teleövervakning mot adressen eller utrustningen, om någon på grund av sina yttranden eller sitt uppträdande i övrigt med fog kan antas göra sig skyldig till ett tullbrott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år eller något annat tullbrott som begås genom användning av teleadressen eller teleterminalutrustningen.

6 §

Beslut om teleövervakning

På yrkande av en anhållningsberättigad tullman beslutar domstolen om teleövervakning enligt 4 § 2 mom. samt 5 §.

Om ett ärende som gäller teleövervakning som avses i 1 mom. kräver omedelbara åtgärder, får en anhållningsberättigad tullman besluta om teleövervakning till dess att domstolen har avgjort yrkandet om beviljande av tillstånd. Ärendet ska föras till domstol så snart det är möjligt, dock senast 24 timmar efter det att teleövervakningen började användas.

En anhållningsberättigad tullman beslutar om teleövervakning som avses 4 § 3 mom.

Tillstånd kan meddelas och beslut fattas för högst en månad åt gången och de kan även gälla en viss tidsperiod som föregått tillståndet eller beslutet. Denna tidsperiod kan vara längre än en månad.

I ett yrkande och i ett beslut om teleövervakning ska följande nämnas:

1) det tullbrott som ligger till grund för åtgärden och den förmodade brottstidpunkten eller den fara som ligger till grund för åtgärden,

2) den person som med fog kan antas göra sig skyldig till det brott som avses i 1 punkten,

3) de fakta som misstanken mot personen och förutsättningarna för teleövervakning grundar sig på,

4) samtycke, om detta är ett villkor för teleövervakningen,

5) tillståndets giltighetstid med angivande av klockslag,

6) den teleadress eller teleterminalutrustning som åtgärden riktas mot,

7) den anhållningsberättigade tullman som leder och övervakar utförandet av teleövervakningen,

8) begränsningar och villkor för teleövervakningen.

7 §

Inhämtande av basstationsuppgifter och dess förutsättningar

Med *inhämtande av basstationsuppgifter* avses inhämtande av information om teleterminalutrustningar och teleadresser som redan är eller kommer att bli registrerade i ett telesystem via en viss basstation.

Tullen kan beviljas tillstånd att inhämta basstationsuppgifter som är relevanta för förhindrande av tullbrott som avses i 4 § 2 mom.

Tullen har dessutom rätt att inhämta basstationsuppgifter om det är nödvändigt för att avvärja en fara som hotar liv eller hälsa.

8 §

Beslut om inhämtande av basstationsuppgifter

Beslut om inhämtande av basstationsuppgifter fattas av domstolen på yrkande av en anhållningsberättigad tullman. Om ärendet kräver omedelbara åtgärder, får en anhållningsberättigad tullman besluta om inhämtande av basstationsuppgifter till dess att domstolen har avgjort yrkandet om beviljande av tillstånd. Ärendet ska föras till domstol så snart som möjligt, dock senast 24 timmar efter det att metoden började användas.

Tillstånd beviljas för en viss tidsperiod.

I ett yrkande och i ett beslut om inhämtande av basstationsuppgifter ska följande nämnas:

- 1) det tullbrott som ligger till grund för åtgärden och den förmodade brottstidpunkten eller den fara som ligger till grund för åtgärden,
- 2) de fakta som förutsättningarna för inhämtandet av basstationsuppgifter grundar sig på,
- 3) den tidsperiod som tillståndet gäller,
- 4) den basstation tillståndet gäller,
- 5) den anhållningsberättigade tullman som leder och övervakar inhämtandet av basstationsuppgifter,
- 6) begränsningar och villkor för inhämtandet av basstationsuppgifter.

Systematisk observation, förtäckt inhämtande av information och teknisk observation

9 §

Systematisk observation och dess förutsättningar

Med *observation* avses iakttagande av en viss person i hemlighet i syfte att inhämta information. Vid observation får en kamera eller annan motsvarande teknisk anordning trots 24 kap. 6 § i strafflagen användas för att göra visuella iakttagelser.

Med *systematisk observation* avses annan än kortvarig observation av en person som med fog kan antas göra sig skyldig till ett tullbrott.

En tullman inom Tullens brottsbekämpning får för att förhindra tullbrott systematiskt observera en person som avses i 2 mom., om det finns grundad anledning att misstänka att denne gör sig skyldig till ett tullbrott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år eller till ett läkemedelsbrott enligt 44 kap. 5 §, olaga befattningstagande med infört gods enligt 46 kap. 6 § eller tullredovisningsbrott enligt 46 kap. 7 § i strafflagen, vilka ska betraktas som tullbrott.

Observation som avses i denna paragraf får inte riktas mot utrymmen som används för boende av permanent natur. Tekniska anordningar får inte användas vid observation eller systematisk

observation av hemfridsskyddade platser enligt 24 kap. 11 § i strafflagen.

10 §

Beslut om systematisk observation

Beslut om systematisk observation ska fattas av en anhållningsberättigad tullman.

Beslut om systematisk observation får fattas för högst sex månader åt gången.

Beslut om systematisk observation ska fattas skriftligen. I beslutet ska följande nämnas:

- 1) det tullbrott som ligger till grund för åtgärden och den förmodade brottstidpunkten,
- 2) den person som med fog kan antas göra sig skyldig till det brott som avses i 1 punkten,
- 3) de fakta som misstanken mot personen och den systematiska observationen grundar sig på,
- 4) tillståndets giltighetstid,
- 5) den anhållningsberättigade tullman som leder och övervakar genomförandet av den systematiska observationen,
- 6) begränsningar och villkor för den systematiska observationen.

11 §

Förtäckt inhämtande av information och dess förutsättningar

Med *förtäckt inhämtande av information* avses inhämtande av information genom kortvarig interaktion med en viss person där falska, vilseledande eller förtäckta uppgifter används för att hemlighålla tullmannens uppdrag.

Tullen får för att förhindra tullbrott använda förtäckt inhämtande av information, om det på grund av en viss persons yttranden eller uppträdande i övrigt med fog finns anledning att anta att denne kommer att göra sig skyldig till

- 1) ett tullbrott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år,
- 2) ett narkotikabrott som ska betraktas som tullbrott,
- 3) smuggling som sammanhänger med planmässig, organiserad, yrkesmässig, fortsatt eller upprepad kriminell verksamhet, eller

4) grovt tullredovisningsbrott.

Förtäckt inhämtande av information är inte tillåtet i bostäder ens med bostadsinnehavarens medverkan.

12 §

Beslut om förtäckt inhämtande av information

Beslut om förtäckt inhämtande av information för att förhindra eller utreda tullbrott fattas av Tullens brottsbekämpningschef eller en för uppdraget förordnad anhållningsberättigad tullman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information.

Beslut om förtäckt inhämtande av information ska fattas skriftligen. I beslutet ska följande nämnas:

1) åtgärden och dess syfte tillräckligt specificerat,

2) den enhet som ska genomföra det förtäckta inhämtandet av information och den tullman inom tullbrottsbekämpningen som ansvarar för uppdraget,

3) det tullbrott som ligger till grund för åtgärden,

4) den person som det förtäckta inhämtandet av information riktas mot,

5) de fakta som ligger till grund för brottsmisstanken,

6) den planerade tidpunkten för genomförandet av åtgärden,

7) begränsningar och villkor för det förtäckta inhämtandet av information.

Beslutet ska ses över när omständigheterna förändras.

13 §

Teknisk avlyssning och dess förutsättningar

Med *teknisk avlyssning* avses att en viss persons samtal eller meddelande, som inte är avsett för utomstående och i vilket avlyssnaren inte deltar, trots 24 kap. 5 § i strafflagen avlyssnas, upptas eller behandlas på något annat sätt med hjälp av en teknisk anordning, metod eller programvara i syfte att ta reda på innehållet i samta-

let eller meddelandet eller utreda deltagarna eller en i 4 mom. avsedd persons verksamhet.

Teknisk avlyssning får inte riktas mot utrymmen som används för boende av permanent natur.

Tullen får i syfte att förhindra tullbrott rikta teknisk avlyssning mot en person som befinner sig utanför ett utrymme som används för boende av permanent natur. Tullen kan också beviljas tillstånd att rikta teknisk avlyssning mot en person som befinner sig i en myndighetslokal och som berövats sin frihet på grund av brott. Avlyssningen kan riktas mot utrymmen eller platser där det kan antas att den person som inhämtandet av information gäller sannolikt befinner sig eller som denne besöker.

En förutsättning för teknisk avlyssning är dessutom att personen i fråga på grund av sina yttranden eller hotelser, sitt uppträdande eller annars med fog kan antas göra sig skyldig till

1) ett tullbrott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år,

2) ett narkotikabrott som ska betraktas som tullbrott,

3) smuggling som sammanhänger med planmässig, organiserad, yrkesmässig, fortsatt eller upprepad kriminell verksamhet, eller

4) grovt tullredovisningsbrott.

Tullen har trots 2 mom. alltid rätt att utföra teknisk avlyssning, om det är nödvändigt för att en brottsbekämpningsåtgärd som Tullen vidtar tryggt ska kunna vidtas och sådan överhängande fara avvägras som hotar den persons liv eller hälsa som vidtar åtgärden eller den persons liv eller hälsa som ska gripas eller skyddas.

14 §

Beslut om teknisk avlyssning

Beslut om teknisk avlyssning som riktas mot en person som berövats sin frihet på grund av brott fattas av domstolen på yrkande av en anhållningsberättigad tullman.

Beslut om teknisk avlyssning som avses i 13 § 5 mom. och om annan än i 1 mom. i denna paragraf avsedd teknisk avlyssning fattas av en anhållningsberättigad tullman.

Tillstånd kan ges och beslut fattas för högst en månad åt gången.

I ett yrkande och i ett beslut om teknisk avlyssning ska följande nämnas:

1) det tullbrott som ligger till grund för åtgärden samt den förmodade brottstidpunkten eller den fara som ligger till grund för åtgärden,

2) den person som med fog kan antas göra sig skyldig till det brott som avses i 1 punkten,

3) de fakta som misstanken mot personen och förutsättningarna för den tekniska avlyssningen grundar sig på,

4) tillståndets giltighetstid med angivande av klockslag,

5) det utrymme eller den plats av annat slag som avlyssningen riktas mot,

6) den anhållningsberättigade tullman som leder och övervakar genomförandet av den tekniska avlyssningen,

7) begränsningar och villkor för den tekniska avlyssningen.

15 §

Optisk observation och dess förutsättningar

Med *optisk observation* avses att man trots 24 kap. 6 § i strafflagen iakttar eller gör upptagningar av en viss person eller av ett utrymme eller någon annan plats med en kamera eller andra utplacerade tekniska anordningar, metoder eller programvaror.

Optisk observation får inte riktas mot ett utrymme som används för boende av permanent natur.

För att förhindra tullbrott har tullen rätt att rikta optisk observation mot personer utanför utrymmen som används för boende av permanent natur. Tullen kan ges tillstånd att rikta optisk observation också mot personer som befinner sig i en myndighetslokal och som har berövats sin frihet på grund av brott. Optisk observation får riktas mot utrymmen eller platser där det kan antas att den person som inhämtandet av information gäller sannolikt befinner sig eller som denne besöker.

En förutsättning för optisk observation av hemfridskyddade utrymmen och andra platser

som avses i 24 kap. 11 § i strafflagen och av personer som berövats sin frihet på grund av brott är att personen i fråga på grund av sina yttranden eller hotelser, sitt uppträdande eller annars med fog kan antas göra sig skyldig till ett brott som avses i 13 § 4 mom. En förutsättning för annan optisk observation är att personen med fog kan antas göra sig skyldig till ett tullbrott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst ett år.

Tullen har trots 2 mom. alltid rätt att utföra optisk observation, om det är nödvändigt för att en brottsbekämpningsåtgärd som Tullen vidtar tryggt ska kunna vidtas och sådan överhängande fara avvärjas som hotar den persons liv eller hälsa som vidtar åtgärden eller den persons liv eller hälsa som ska gripas eller skyddas.

16 §

Beslut om optisk observation

Beslut om optisk observation fattas av domstolen på yrkande av en anhållningsberättigad tullman, om observationen riktas mot ett hemfridskyddat utrymme eller en annan plats som avses i 24 kap. 11 § i strafflagen eller mot en person berövats sin frihet på grund av brott.

Beslut om optisk observation som avses i 15 § 5 mom. och om annan än i 1 mom. i denna paragraf avsedd optisk observation fattas av en anhållningsberättigad tullman.

Tillstånd kan ges och beslut fattas för högst en månad åt gången.

I ett yrkande och i ett beslut om optisk observation ska följande nämnas:

1) det tullbrott som ligger till grund för åtgärden samt den förmodade brottstidpunkten eller den fara som ligger till grund för åtgärden,

2) den person som med fog kan antas göra sig skyldig till det brott som avses i 1 punkten,

3) de fakta som misstanken mot personen och förutsättningarna för den optiska observationen grundar sig på,

4) tillståndets giltighetstid med angivande av klockslag,

5) det utrymme eller den plats av annat slag som observationen riktas mot,

6) den anhållningsberättigade tullman som leder och övervakar genomförandet av den optiska observationen,

7) begränsningar och villkor för den optiska observationen.

17 §

Teknisk spårning och dess förutsättningar

Med *teknisk spårning* avses att förflyttning av föremål, ämnen eller egendom spåras med hjälp av radiosändare som fästs eller som redan finns på objektet eller med hjälp av någon annan motsvarande teknisk anordning, metod eller programvara.

Tullen får för att förhindra tullbrott rikta teknisk spårning mot föremål, ämnen eller egendom som är föremål för ett brott eller som en person antas inneha eller sannolikt kommer att inneha, om det på grund av dennes yttranden eller hotelser, uppträdande eller annars med fog kan antas att personen i fråga kommer att göra sig skyldig till ett tullbrott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst ett år.

Om syftet med teknisk spårning är att följa hur en person förflyttar sig genom att en spårningsanordning fästs i de kläder som denne bär eller i ett föremål som han eller hon bär med sig (*teknisk spårning av en person*), får åtgärden genomföras bara om personen i fråga med fog kan antas begå ett brott som avses i 13 § 4 mom.

Tullen har dessutom rätt att utföra teknisk spårning om det är nödvändigt för att en brottsbekämpningsåtgärd som Tullen vidtar tryggt ska kunna vidtas och sådan överhängande fara avvärjas som hotar den persons liv eller hälsa som vidtar åtgärden eller en persons liv eller hälsa som ska gripas eller skyddas.

18 §

Beslut om teknisk spårning

Beslut om teknisk spårning av en person fattas av domstolen på yrkande av en anhållningsberättigad tullman. Om ärendet kräver omedel-

bara åtgärder, får en anhållningsberättigad tullman beslut om sådan spårning till dess att domstolen har avgjort yrkandet om beviljande av tillstånd. Ärendet ska föras till domstol så snart som möjligt, dock senast 24 timmar efter det att metoden började användas.

En anhållningsberättigad tullman beslutar om teknisk spårning som avses i 17 § 4 mom. och om annan än i 1 mom. i denna paragraf avsedd teknisk spårning.

Tillstånd kan ges och beslut fattas för högst sex månader åt gången.

I ett yrkande och i ett beslut om teknisk spårning ska följande nämnas:

1) det tullbrott som ligger till grund för åtgärden och den förmodade brottstidpunkten eller den fara som ligger till grund för åtgärden,

2) den person som med fog kan antas göra sig skyldig till det brott som avses i 1 punkten,

3) de fakta som misstanken mot personen och förutsättningen för den tekniska spårningen grundar sig på,

4) tillståndets giltighetstid med angivande av klockslag,

5) det föremål, det ämne eller den egendom som spårningen riktas mot,

6) den anhållningsberättigade tullman som leder och övervakar genomförandet av den tekniska spårningen,

7) begränsningar och villkor för den tekniska spårningen.

19 §

Teknisk observation av utrustning och dess förutsättningar

Med *teknisk observation av utrustning* avses att en funktion, informationsinnehållet eller identifieringsuppgifterna i en dator eller i en liknande teknisk anordning eller i dess programvara på något annat sätt än enbart genom sinnesförmålor observeras, upptas eller behandlas på något annat sätt för att utreda omständigheter som är av betydelse för förebyggande av ett tullbrott.

Genom teknisk observation av utrustning får information om innehållet i ett meddelande eller

om identifieringsuppgifter som avses i 4 § 1 mom. inte inhämtas.

Tullen kan för förhindrande av tullbrott ges tillstånd att utföra teknisk observation av utrustning, om det på grund av en persons yttranden eller hotelser, uppträdande eller annars med fog kan antas att denne kommer att göra sig skyldig till ett brott som avses i 13 § 4 mom. Tullen får rikta teknisk observation av utrustning mot en dator eller en liknande teknisk anordning som personen sannolikt använder eller mot dess programvara.

20 §

Beslut om teknisk observation av utrustning

Beslut om teknisk observation av utrustning fattas av domstolen på yrkande av en anhållningsberättigad tullman. Om ärendet kräver omedelbara åtgärder, får en anhållningsberättigad tullman besluta om teknisk observation av utrustning till dess att domstolen har avgjort yrkandet om beviljande av tillstånd. Ärendet ska föras till domstol så snart som möjligt, dock senast 24 timmar efter det att metoden började användas.

Tillstånd kan meddelas för högst en månad åt gången.

I ett yrkande och i ett beslut om teknisk observation av utrustning ska följande nämnas:

- 1) det tullbrott som ligger till grund för åtgärden samt den förmodade brottstidpunkten,
- 2) den person som med fog kan antas göra sig skyldig till det brott som avses i 1 punkten,
- 3) de fakta som misstanken mot personen och förutsättningarna för den tekniska observationen av utrustning grundar sig på,
- 4) tillståndets giltighetstid med angivande av klockslag,
- 5) den tekniska anordning eller programvara som åtgärden riktas mot,
- 6) den anhållningsberättigade tullman som leder och övervakar genomförandet av den tekniska observationen av utrustning,
- 7) begränsningar och villkor för den tekniska observationen av utrustning.

21 §

Inhämtande av identifieringsuppgifter för teleadresser eller teleterminalutrustning

För att förhindra tullbrott får Tullen med en teknisk anordning inhämta identifieringsuppgifter för teleadresser eller teleterminalutrustning, när det är fråga om tullbrott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst ett år.

För inhämtande av uppgifter som avses i 1 mom. får Tullen bara använda sådana tekniska anordningar som endast kan användas för identifiering av teleadresser och teleterminalutrustningar. Kommunikationsverket ska kontrollera att de tekniska anordningarna uppfyller kraven som avses i detta moment och att de inte på grund av sina egenskaper orsakar skadliga störningar i ett allmänt kommunikationsnätets anordningar eller tjänster.

Beslut om inhämtande av identifieringsuppgifter för teleadresser och teleterminalutrustning fattas av en anhållningsberättigad tullman.

22 §

Installation och avinstallation av anordningar, metoder eller programvara

En tullman inom tullbrottsbekämpningen har rätt att fästa en anordning, metod eller programvara som används för teknisk observation på föremål, ämnen, egendom, i utrymmen och andra platser eller informationssystem som åtgärden riktas mot, om det behövs för observationen. För att installera, ta i bruk och avinstallera anordningen, metoden eller programvaran har en tullman inom tullbrottsbekämpningen då rätt att i hemlighet ta sig in i ovannämnda objekt eller i ett ovannämnt informationssystem samt att kringgå, låsa upp eller på något annat motsvarande sätt tillfälligt passera eller störa objektens eller informationssystemens säkerhetssystem. Det föreskrivs särskilt om husrannsakan.

Anordningar, metoder och programvara som används för teknisk observation får installeras i utrymmen som används för boende av perma-

nent natur endast om domstolen har gett tillstånd till det på yrkande av en anhållningsberättigad tullman eller om installationen är nödvändig i sådana fall som avses i 13 § 5 mom., 15 § 5 mom. eller 17 § 4 mom.

Täckoperationer och bevisprovokation genom köp

23 §

Täckoperationer och förutsättningar för sådana

Med *täckoperation* avses planmässigt inhämtande av information om en viss person eller dennes verksamhet genom infiltration, där falska, vilseledande eller förtäckta uppgifter eller registeranteckningar används eller falska handlingar framställs eller används för att förvärva förtroende som behövs för inhämtandet av information eller för att förhindra att inhämtandet av information avslöjas.

För att förhindra och utreda tullbrott får Tullen, enligt vad som föreskrivs nedan, rikta en täckoperation mot en person som på grund av sina yttranden eller sitt uppträdande i övrigt med fog kan antas komma att göra sig skyldig eller medverka till ett sådant brott som avses i 10 kap. 3 § i tvångsmedelslagen i vilket ingår import, export eller transitering genom Finland av egendom. En förutsättning är dessutom att inhämtandet av information måste anses behövligt på grund av att den brottsliga verksamheten är planmässig, organiserad eller yrkesmässig eller på grund av att det kan antas att den fortsätter eller upprepas.

För att förhindra och utreda tullbrott får Tullen rikta en datanätsbaserad täckoperation mot en person, som på grund av sina yttranden eller sitt uppträdande i övrigt med fog kan antas komma att göra sig skyldig till ett tullbrott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år.

En täckoperation får företas i en bostad endast om tillträde till eller vistelse i bostaden sker under aktiv medverkan av den som använder bostaden. Det föreskrivs särskilt om husrannsakan.

24 §

Genomförande av täckoperationer

En täckoperation som företas för att förhindra eller utreda ett tullbrott genomförs av polisen på det sätt som föreskrivs i 28 §. En täckoperation som genomförs uteslutande i datanät får dock genomföras av en för uppdraget förordnad tullman inom tullbrotsbekämpningen som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information.

En tullman inom tullbrotsbekämpningen som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information får på begäran av polisen delta i en täckoperation som företas för att förhindra eller utreda tullbrott. När en tullman inom tullbrotsbekämpningen deltar i en täckoperation som polisen företar i fråga om ett tullbrott gäller angående tullmannens rättigheter och skyldigheter vad som i 5 kap. 28—30 § i polislagen (872/2011) och i 10 kap. 27—29 § i tvångsmedelslagen bestäms om polismäns rättigheter och skyldigheter.

25 §

Brottsförbud

En tullman inom tullbrotsbekämpningen som företar en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät får inte begå brott eller ta initiativ till ett brott.

26 §

Deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet och i kontrollerade leveranser

Om en tullman som företar en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät under sitt deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet skaffar lokaler, fordon eller andra sådana hjälpmedel, deltar i organisationen av transporten av personer, föremål eller ämnen, sköter ekonomiska angelägenheter eller bistår den kriminella sammanslutningen på andra med dessa jämförbara sätt, går denne fri från

straffansvar, om det på synnerligen giltiga skäl har kunnat antas att

1) åtgärden genomförs också utan tullmannens medverkan,

2) tullmannens verksamhet inte äventyrar eller skadar någons liv, hälsa eller frihet eller orsakar betydande fara för eller skada på egendom, och

3) biståndet avsevärt främjar möjligheterna att uppnå syftet med täckoperationen.

En tullman som företar en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät får delta i ombesörjandet av en försändelse som är föremål för en kontrollerad leverans enligt 42 §, om deltagandet avsevärt främjar möjligheterna att uppnå syftet med leveransen.

27 §

Framställning om och plan för en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät

I en framställning om en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät ska följande nämnas:

- 1) den som föreslagit åtgärden,
- 2) den person, tillräckligt specificerad, som är föremål för inhämtandet av information,
- 3) det tullbrott, tillräckligt specificerat, som ligger till grund för åtgärden,
- 4) syftet med täckoperationen,
- 5) behovet av täckoperationen,
- 6) övriga uppgifter som behövs för att bedöma förutsättningarna för täckoperationen.

Över genomförandet ska en sådan skriftlig plan göras upp som innehåller väsentlig och tillräckligt detaljerad information för beslutsfattandet om och genomförandet av täckoperationen. Planen ska delges centralkriminalpolisen. När omständigheterna förändras ska planen vid behov ses över.

28 §

Beslut om en täckoperation

Tullens brottbekämpningschef beslutar om en täckoperation som företas för att förhindra eller

utreda ett tullbrott och om framställning av begäran om genomförande av täckoperationen till polisen. Bestämmelser om beslut om en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät finns i 29 §.

Polisen beslutar om det praktiska genomförandet av täckoperationen. På beslut om genomförande av en täckoperation som företas för att förhindra ett tullbrott tillämpas det som i 5 kap. 32 § i polislagen bestäms om beslut om en täckoperation. På beslut om genomförande av täckoperation som företas för att utreda ett tullbrott tillämpas det som i 10 kap. 31 § i tvångsmedelslagen bestäms om beslut om en täckoperation.

29 §

Beslut om en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät

Beslut om en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät av en sådan för uppdraget förordnad tullman inom tullbrottsbekämpningen som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information och som avses i 24 § fattas av chefen för centralkriminalpolisen på framställning av chefen för tullbrottsbekämpningen eller av en för uppdraget förordnad anhållningsberättigad tullman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information.

Beslut kan meddelas för högst sex månader åt gången.

Beslutet ska fattas skriftligen. I beslutet ska följande nämnas:

- 1) den som föreslagit åtgärden,
- 2) den enhet som genomför täckoperationen och den tullman som ansvarar för genomförandet av täckoperationen,
- 3) identifikationsuppgifterna för de tullmän som genomför täckoperationen,
- 4) det tullbrott som ligger till grund för inhämtandet av information,
- 5) den som är föremål för täckoperationen och som med fog kan antas göra sig skyldig till det tullbrott som avses i 4 punkten, om personen i fråga är känd,

6) de fakta som brottsmisstanken och förut-sättningarna för täckoperationen grundar sig på,

7) täckoperationens syfte och genomförande-plan,

8) beslutets giltighetstid,

9) huruvida åtgärder enligt 26 § får utföras inom ramen för täckoperationen, de fakta som åtgärderna grundar sig på samt begränsningar och villkor för täckoperationen.

När omständigheterna förändras ska beslutet vid behov ses över. Beslut om avslutande av en täckoperation ska fattas skriftligen.

30 §

Beslut om förutsättningarna för täckoperation

Om avsikten är att information som fåtts genom en täckoperation som avses i 23 § 2 mom. och som genomförts för att förhindra ett tullbrott används i rättegång såsom en utredning till stöd för att någon är skyldig, ska den tullman som fattat beslut om täckoperationen låta domstolen avgöra om det fanns sådana förutsättningar för en täckoperation som avses i 23 § 2 mom. Om det är fråga om en täckoperation för att utreda ett tullbrott, ska frågan om huruvida förutsättningarna finns alltid hänskjutas till domstol för behandling.

31 §

Utvidgad täckoperation

Om det under en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät framgår att det med fog kan antas att den person som är föremål för täckoperationen utöver det tullbrott som ligger till grund för operationen kommer att begå ett annat brott som avses i 23 § 2 mom. eller i 5 kap. 28 § 2 mom. i polislagen, med direkt anknytning till det första brottet, får den tjänsteman som företar täckoperationen utvidga operationen till att omfatta också det brottet. Det förutsätts dessutom att en omedelbar utvidgning av täckoperationen behövs för att brottet ska kunna förhindras eller utredas. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast

tre dygn från det att inhämtandet av informationen inleddes hänskjutas för avgörande till den tullman som beslutat om den täckoperation som genomförs uteslutande i datanät.

Om det under en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät framgår att det med fog kan antas att en annan person än den som är föremål för täckoperationen begår ett brott som avses i 23 § 2 mom. eller i 5 kap. 28 § 2 mom. i polislagen, får den behöriga tjänsteman som företar täckoperationen utvidga operationen också till den personen. Det förutsätts dessutom att en omedelbar utvidgning av operationen behövs för att brottet ska kunna förhindras eller utredas. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av information inleddes hänskjutas för avgörande till den tullman som beslutat om den täckoperation som genomförs uteslutande i datanät.

Om det i samband med utvidgningen av en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät är fråga om att förhindra ett annat brott än ett tullbrott och operationen genomförs av polisen, iakttas i fråga om utvidgning av operationen 5 kap. 34 § i polislagen.

32 §

Bevisprovokation genom köp och dess förutsättningar

Med *bevisprovokation genom köp* avses ett köpeanbud eller ett köp av ett föremål, ett ämne, egendom eller tjänst som förundersökningsmyndigheten för att förhindra eller utreda ett brott gör i syfte att påträffa eller ta om hand ett föremål, ett ämne eller egendom som har samband med ett brott eller att få i sin besittning eller finna bevis i ett brottmål eller vinningen av ett brott.

En för uppdraget förordnad tullman inom tullbrottsbekämpningen får, på det sätt som föreskrivs nedan, i syfte att förhindra eller utreda tullbrott genomföra bevisprovokation genom köp, om det föreskrivna strängaste straffet för tullbrottet är fängelse i minst två år och det är sannolikt att något av de mål som avses i 1 mom.

kan uppnås genom bevisprovokationen. En förutsättning för köp av annat än ett provparti är att köpet är nödvändigt för genomförandet av bevisprovokation genom köp.

Den som genomför bevisprovokationen genom köp får utföra bara sådant inhämtande av information som är nödvändigt för genomförande av bevisprovokationen. Bevisprovokationen genom köp ska genomföras så att den inte får den person som är föremål för åtgärden eller någon annan att begå ett brott som denne inte annars skulle begå.

Bevisprovokation genom köp är tillåten i en bostad bara om tillträdet till eller vistelsen i bostaden sker under aktiv medverkan av den som använder bostaden. Det föreskrivs särskilt om husrannsakan.

33 §

Genomförande av bevisprovokation genom köp

Bevisprovokation genom köp som företas för att förhindra eller utreda ett tullbrott genomförs av polisen, på det sätt som föreskrivs i 34 §. Bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät får dock genomföras av en för uppdraget förordnad tullman inom tullbrottsbekämpningen som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information.

En tullman inom tullbrottsbekämpningen som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information får på begäran av polisen delta i bevisprovokation genom köp som företas för att förhindra eller utreda ett tullbrott. När en tullman inom tullbrottsbekämpningen deltar i bevisprovokation genom köp som polisen företar i fråga om ett tullbrott gäller angående tullmannens rättigheter och skyldigheter vad som i 5 kap. 35—38 § i polislagen och i 10 kap. 34—37 § i tvångsmedelslagen bestäms om polismäns rättigheter och skyldigheter.

34 §

Beslut om bevisprovokation genom köp

Tullens brottbekämpningschef beslutar om bevisprovokation genom köp som företas för att förhindra eller utreda ett tullbrott och om framställning av begäran om genomförande av täckoperationen till polisen. Bestämmelser om beslut om bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät finns i 35 §.

Polisen beslutar om det praktiska genomförandet av bevisprovokationen genom köp. På beslut om genomförande av bevisprovokation genom köp som företas för att förhindra ett tullbrott tillämpas det som i 5 kap. 36 § i polislagen bestäms om beslut om bevisprovokation genom köp. På beslut om genomförande av bevisprovokation som företas för att utreda ett tullbrott tillämpas det som i 10 kap. 35 § i tvångsmedelslagen bestäms om beslut om bevisprovokation genom köp.

35 §

Beslut om bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät

Beslut om bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät av en sådan för uppdraget förordnad tullman inom tullbrottsbekämpningen som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information och som avses i 33 § 1 mom. fattas av chefen för centralkriminalpolisen på framställning av en för uppdraget förordnad anhållningsberättigad tullman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information.

Beslut kan meddelas för högst två månader åt gången.

Beslutet ska fattas skriftligen. I beslutet ska följande nämnas:

- 1) det tullbrott som ligger till grund för åtgärden,
- 2) den person som är föremål för bevisprovokationen,
- 3) de fakta som brottsmisstanken och förutsättningarna för bevisprovokationen grundar sig på,

4) de föremål, de ämnen, den egendom eller tjänst som är föremål för bevisprovokation,

5) syftet med bevisprovokationen,

6) beslutets giltighetstid,

7) den anställningsberättigade tullman som leder och övervakar genomförandet av bevisprovokationen,

8) begränsningar och villkor för bevisprovokationen genom köp.

36 §

Plan för genomförande av bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät

Över genomförandet av bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät ska det upprättas en skriftlig plan, om detta behövs med hänsyn till operationens omfattning eller andra motsvarande skäl.

När omständigheterna förändras ska den plan för genomförande av bevisprovokationen som avses i 1 mom. vid behov ses över.

37 §

Beslut om genomförande av bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät

Beslut om genomförande av bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät ska fattas skriftligen. Beslutet fattas av en anställningsberättigad tullman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information och som ansvarar för genomförandet av bevisprovokationen.

I beslutet ska följande nämnas:

1) den tullman som beslutat om bevisprovokationen samt beslutets datum och innehåll,

2) den enhet som genomför bevisprovokationen,

3) identifikationsuppgifterna för de tullmän inom tullbrottsbekämpningen som genomför bevisprovokationen,

4) hur det har säkerställts att bevisprovokationen inte får den som är föremål för åtgärden eller någon annan att begå ett brott som denne annars inte skulle begå,

5) begränsningar och villkor för genomförandet.

Om åtgärden måste vidtas utan dröjsmål, behövs ett beslut som avses i 2 mom. inte upprättas i skriftlig form före bevisprovokationen. Beslutet ska dock upprättas i skriftlig form omedelbart efter bevisprovokationen.

När omständigheterna förändras ska beslutet vid behov ses över.

38 §

Säkerheten för en tullman vid förtäckt inhämtande av information, en täckoperation och vid bevisprovokation genom köp

En anställningsberättigad tullman får besluta att en tullman inom tullbrottsbekämpningen ska genomföra förtäckt inhämtande av information ska förses med en teknisk anordning som möjliggör avlyssning och observation, om utrustningen är motiverad för att tullmannens säkerhet ska kunna tryggas. När en tullman inom Tullens brottsbekämpning deltar i en täckoperation eller bevisprovokation som polisen genomför ska i fråga om tullmannens säkerhet iakttas vad som i 5 kap. 39 § i polislagen föreskrivs om rätt för polisen att förse en polisman som genomför inhämtande av information med en teknisk anordning som möjliggör avlyssning och observation.

Avlyssningen och observationen får upptas. Upptagningarna ska utplånas så snart de inte behövs för att trygga tullmannens säkerhet. Om upptagningarna trots allt behöver bevaras av orsaker som har samband med rättsskyddet för någon som har del i saken, får upptagningarna bevaras och användas i detta syfte, och de ska utplånas när saken har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut eller lämnats därhän.

Användning av informationskällor samt kontrollerade leveranser

39 §

Användning av informationskällor och förutsättningar för styrd användning av informationskällor

Med användning av informationskällor avses annat än sporadiskt konfidentiellt mottagande av information av betydelse för skötseln av uppgifter som gäller bekämpning av tullbrott och som föreskrivs för Tullen i lag, av personer som inte hör till tullmyndigheten eller någon annan förundersökningsmyndighet (*informationskälla*).

Tullen får be att en för ändamålet godkänd informationskälla som har lämpliga personliga egenskaper och är registrerad och har samtyckt till inhämtandet av information inhämtar information som avses i 1 mom. (*styrd användning av informationskällor*).

Vid styrd användning av informationskällor får en informationskälla inte ombes att inhämta information på ett sådant sätt som förutsätter utövande av myndighetsbefogenheter eller som äventyrar informationskällans eller någon annans liv eller hälsa. Innan styrd användning av informationskälla inleds ska informationskällan upplysas om sina rättigheter och skyldigheter och i synnerhet om vad som är tillåten och förbjuden verksamhet enligt lag. Informationskällans säkerhet ska vid behov tryggas under och efter inhämtandet av information.

40 §

Behandling av uppgifter om en informationskälla och betalning av arvode

Uppgifter om en informationskälla får registreras i ett personregister. På behandlingen av uppgifterna tillämpas tullagen.

Till en registrerad informationskälla kan betalas arvode. Av grundad anledning kan arvode betalas även till en oregistrerad informationskälla. Särskilda bestämmelser gäller om skatteplikt för arvodet.

41 §

Beslut om styrd användning av informationskällor

Beslut om styrd användning av informationskällor fattas av Tullens brottsbekämpningschef eller av en för uppdraget förordnad anhållningsberättigad tullman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information.

Beslut kan meddelas för högst sex månader åt gången.

Beslut om styrd användning av informationskällor ska fattas skriftligen. I beslutet ska följande nämnas:

- 1) den som föreslagit åtgärden,
- 2) den enhet som genomför inhämtandet av information och den tullman inom Tullens brottsbekämpning som ansvarar för genomförandet av detta,
- 3) identifikationsuppgifterna för informationskällan,
- 4) grunden för åtgärden,
- 5) den person som är föremål för åtgärden, om han eller hon kan individualiseras när beslutet fattas,
- 6) syftet med inhämtandet av information och planen för genomförandet av detta,
- 7) beslutets giltighetstid,
- 8) begränsningar och villkor för den styrda användningen.

När omständigheterna förändras ska beslutet vid behov ses över. Beslut om att styrd användning ska avslutas ska fattas skriftligen.

42 §

Kontrollerande leveranser och förutsättningar för sådana

Tullen får avstå från att ingripa i transporten eller någon annan leverans av föremål, ämnen eller egendom eller dröja med att ingripa, om det behövs för identifiering av personer som medverkar i ett brott som håller på att begås eller för att förhindra ett brott som är allvarligare eller en brottslig verksamhet som är mera omfattande än

det brott som håller att på att begås (*kontrollerad leverans*).

Tullen får använda kontrollerade leveranser för att förhindra tullbrott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år eller om det är fråga om ett narkotikabrott som ska betraktas som tullbrott, smuggling eller ett grovt tullredovisningsbrott. Det förutsätts dessutom att de kontrollerande leveranserna kan övervakas och att det går att ingripa i dem vid behov. Åtgärden får inte heller orsaka betydande fara för någons liv, hälsa eller frihet eller avsevärd risk för betydande miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada. Det föreskrivs särskilt om myndighetssamarbete för att genomföra kontrollerade leveranser.

I fråga om internationella kontrollerade leveranser som hör sammans med internationella avtal eller andra förpliktelser som är bindande för Finland föreskrivs särskilt.

43 §

Beslut om kontrollerade leveranser

Beslut om kontrollerade leveranser som utförs av Tullen fattas av Tullens brottsbekämpningschef eller av en för uppdraget förordnad anhållningsberättigad tullman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information.

Beslut kan meddelas för högst en månad åt gången.

I beslutet ska följande nämnas:

- 1) det tullbrott som ligger till grund för åtgärden samt brottstidpunkten,
- 2) den person som med fog kan antas göra sig skyldig till det brott som avses i 1 punkten,
- 3) de fakta som brottsmisstanken mot personen i fråga grundar sig på,
- 4) syftet med inhämtandet av information och genomförandeplanen,
- 5) den transport eller leverans av annat slag som är föremål för åtgärden,
- 6) beslutets giltighetstid,
- 7) begränsningar och villkor för de kontrollerande leveranserna.

Bestämmelser om underrättelse av ett beslut enligt denna paragraf till en sådan PTG-krimi-

nalunderrättelseenhet som avses i 5 § i lagen om samarbete mellan polisen, Tullen och gränsbevakningsväsendet (687/2009) utfärdas genom förordning av statsrådet.

Gemensamma bestämmelser

44 §

Förfarandet i domstol

Vid handläggning och avgörande i domstol av tillståndsärenden som gäller hemligt inhämtande av information ska bestämmelserna om handläggning av häktningsärenden i 3 kap. 1, 3, 8 och 10 § i tvångsmedelslagen iakttas. Ärenden som gäller täckoperationer behandlas vid Helsingfors tingsrätt.

Ett yrkande som gäller hemligt inhämtande av information ska utan dröjsmål tas upp till behandling i domstol i närvaro av den tullman som framställt yrkandet eller en av denna förordnad tullman som är insatt i ärendet. Ärendet ska avgöras skyndsamt. Behandlingen kan också ske med anlitande av videokonferens eller någon annan lämplig teknisk dataöverföring där de som deltar i behandlingen har sådan kontakt att de kan tala med och se varandra.

När domstolen har beviljat tillstånd till teleövervakning, får den pröva och avgöra ett ärende som gäller beviljande av tillstånd i fråga om en ny teleadress eller teleterminalutrusning utan att den tullman är närvarande som framställt yrkandet eller en av denna förordnad tullman är närvarande, om det har förflutit mindre än en månad från den muntliga förhandlingen i ett tillståndsärende som gäller förhindrande av samma tullbrott. Ärendet kan behandlas utan att tullmannen är närvarande också om användningen av metoden för inhämtande av information redan har avslutats.

Ärendet får avgöras utan att den person hörs som med fog kan antas begå eller har begått tullbrottet eller utan att innehavaren av teleadressen, teleterminalutrusningen eller det utrymme som ska avlyssnas eller övervakas hörs. När ett ärende som avses i 5 § behandlas ska innehavaren av teleadressen eller teleterminalutrustning-

en dock ges tillfälle att bli hörd, om det inte finns anledning att avstå från det av skäl som har samband med förhindrade av brott. Vid handläggning av ett ärende som gäller teknisk avlyssning eller optisk observation av en frihetsberövad, ska en företrädare för den inrättning där denne hålls i förvar ges tillfälle att bli hörd, om det inte med beaktande av att denne hörts tidigare ska anses vara onödigt.

Ett beslut i ett tillståndsärende får inte överklagas genom besvär. Klagan mot beslutet får anföras utan tidsbegränsning. Klagan ska behandlas skyndsamt. Den som framställt yrkandet får dock inte anföra klagan mot ett beslut som gäller en täckoperation.

I ett ärende som gäller en täckoperation ska domstolen ges endast den information som är nödvändig för handläggningen av ärendet. Vid handläggningen ska det fästas särskild vikt vid att sekretessen iakttas och att informationen i handlingar och informationssystem skyddas genom behövliga förfaranden och datasäkerhetsarrangemang.

45 §

Skyddande av hemligt inhämtande av information

När Tullen använder hemliga metoder för att inhämta information får den skjuta upp ingripandet i ett brott, om uppskovet inte orsakar betydande fara för någons liv, hälsa eller frihet eller avsevärd risk för betydande miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada. Det förutsätts dessutom att uppskovet är nödvändigt för att dölja att information inhämtas eller för att trygga verksamhetens syfte.

Tullen får använda falska, vilseledande eller förtäckta uppgifter, göra och använda falska, vilseledande eller förtäckta registeranteckningar samt framställa och använda falska handlingar, om det är nödvändigt för att skydda sådant hemligt inhämtande av information som redan genomförts, pågår eller kommer att genomföras.

En registeranteckning som avses i 2 mom. ska rättas när förutsättningarna enligt det momentet inte längre finns.

46 §

Beslut om skyddande

Beslut om registeranteckningar och upprättande av handlingar enligt 45 § 2 mom. fattas av Tullens brottsbekämpningschef.

En anhållningsberättigad tullman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information beslutar om annat än i 1 mom. i denna paragraf avsett skyddande av inhämtande av information.

Tullens brottsbekämpning ska föra förteckning över de registeranteckningar som Tullen gjort och de handlingar som Tullen upprättat, övervaka användningen av dem samt rätta anteckningarna.

47 §

Yppandeförbud som gäller hemligt inhämtande av information

En anhållningsberättigad tullman får av viktiga skäl som hänför sig till förhindrande av tullbrott förbjuda en utomstående att röja sådana omständigheter om användningen av hemligt inhämtande av information som denne fått kännedom om. En förutsättning är dessutom att den utomstående med anledning av sitt uppdrag eller sin ställning har bistått eller blivit ombedd att bistå vid hemligt inhämtande av information.

Ett yppandeförbud meddelas för högst ett år åt gången. Förbudet ska bevisligen och i skriftlig form delges den som förbudet gäller. I förbudet ska det specificeras de omständigheter som förbudet omfattar, nämnas förbudets giltighetstid och anges hotet om straff för överträdelse av förbudet.

Till straff för överträdelse av yppandeförbudet döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § i strafflagen, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag.

48 §

Beräkning av tidsfrister

Vid beräkning av tidsfrister enligt detta kapitel ska inte lagen om beräkning av laga tid (150/1930) tillämpas.

En i månader uttryckt tid går ut den dag i månaden som till sitt ordningsnummer motsvarar den dag då föreläggandet meddelades. Om motsvarande dag inte finns i den aktuella månaden, löper den bestämda tiden ut på månadens sista dag.

49 §

Förbud mot avlyssning och observation

I fråga om förbud mot teknisk avlyssning och optisk observation gäller 10 kap. 52 § i tvångsmedelslagen.

50 §

Granskning av upptagningar och handlingar

En anhållningsberättigad tullman eller en av denne förordnad tjänsteman ska utan ogrundat dröjsmål granska de upptagningar och handlingar som uppkommit vid användningen av hemligt inhämtande av information.

51 §

Undersökning av upptagningar

Upptagningar som uppkommit vid hemligt inhämtande av information får undersökas endast av domstol och en anhållningsberättigad tullman. Enligt förordnande av den anhållningsberättigade tullmannen eller enligt anvisning av domstolen får upptagningarna undersökas även av en annan tullman, av en expert eller av någon annan som anlitas för inhämtande av information.

52 §

Överskottsinformation

Med *överskottsinformation* avses information som fåtts genom teleövervakning, inhämtande av basstationsuppgifter och teknisk observation, när informationen inte har samband med ett brott eller avvärjande av fara eller när den gäller något annat brott än det för vars förhindrande tillståndet har getts eller beslutet fattats.

53 §

Användning av överskottsinformation

Överskottsinformation får användas vid utredning av tullbrott, om informationen gäller ett sådant tullbrott för vars förhindrande det skulle ha varit tillåtet att använda sådana metoder för inhämtande av information som avses i detta kapitel och som har använts då informationen har fåtts.

Överskottsinformation får också användas, om användningen av överskottsinformationen kan antas vara av synnerlig vikt för utredningen av ett tullbrott och om det för brottet föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst tre år.

Beslut om användningen av överskottsinformation som bevisning fattas av domstolen i samband med behandlingen av huvudsaken. Bestämmelser om att användning av överskottsinformation ska antecknas i förundersökningsprotokollet finns i 9 kap. 6 § 2 mom. i förundersökningslagen och bestämmelser om att användningen av överskottsinformation ska uppges i stämningsansökan i 5 kap. 3 § 1 mom. 8 punkten i lagen om rättegång i brottmål (689/1997).

Överskottsinformation får dessutom alltid användas för förhindrande av tullbrott, för inriktning av Tullens brottsbekämpningsverksamhet och som en utredning som stöder det att någon är oskyldig.

Överskottsinformation får också användas för att förhindra betydande fara för någons liv, hälsa eller frihet eller betydande miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada. Om det inte hör till Tullens behörighet att förhindra en ovannämnd

fara eller skada, ska ärendet utan dröjsmål överföras till behörig myndighet.

I 10 kap. 56 § i tvångsmedelslagen föreskrivs det om hur överskottsinformation som fått med stöd av den lagen får användas för att förhindra tullbrott.

54 §

Utplåning av information

Hemligt inhämtad information ska utplånas utan dröjsmål efter att det framgår att den inte behövs för att förhindra eller utreda tullbrott eller för att avvärja en fara.

Överskottsinformation får dock bevaras och lagras i Tullens register som avses i tullagen, om den gäller ett brott som avses i 53 §. Information som inte har lagrats i ett register eller fogats till förundersökningsmaterial ska utan onödigt dröjsmål utplånas så snart det blivit uppenbart att den inte kan användas eller att den inte längre behövs för att förhindra eller utreda ett tullbrott.

Basstationsuppgifter som avses i 7 § ska utplånas efter att det har framgått att informationen inte behövs för att förhindra, avslöja eller utreda brott eller för att avvärja en fara.

55 §

Avbrytande av teknisk avlyssning och teknisk observation av utrustning

Om det framgår att den person som den tekniska avlyssningen riktas mot inte befinner sig i det utrymme eller på den plats som avlyssnas, ska avlyssningen avbrytas så snart som möjligt och de upptagningar som fått genom avlyssningen och anteckningarna om de uppgifter som fått genom den utplånas utan dröjsmål. Skyldigheten att avbryta åtgärden och att utplåna upptagningarna och anteckningarna gäller också teknisk observation av utrustning, om det framgår att observationen gäller ett meddelandes innehåll eller identifieringsuppgifter som avses i 4 § eller att den person som avses i 19 § 3 mom.

inte använder den anordning som är föremål för observationen.

56 §

Utplåning av information som fått i en brådskande situation

Om en anhållningsberättigad tullman i en brådskande situation enligt 6 § 2 mom., 8 § 1 mom., 18 § 1 mom. eller 20 § 1 mom. har beslutat att teleövervakning, inhämtande av basstationsuppgifter, teknisk spårning av en person eller teknisk observation av utrustning ska inledas men domstolen anser att det inte har funnits förutsättningar för åtgärden, ska den avslutas och det material som fått på detta sätt och anteckningarna om de uppgifter som fått på detta sätt utplånas utan dröjsmål. Information som fått på detta sätt får dock användas på samma villkor som överskottsinformation med stöd av 53 §.

57 §

Underrättelse om hemligt inhämtande av information

Den som varit föremål för teleövervakning, systematisk observation, förtäckt inhämtande av information, teknisk observation och kontrollerade leveranser ska utan dröjsmål underrättas om detta skriftligen efter det att syftet med inhämtandet av information har nåtts. Personen i fråga ska dock underrättas om det hemliga inhämtandet av information senast ett år efter att det har upphört.

På yrkande av en anhållningsberättigad tullman får domstolen besluta att underrättelsen enligt 1 mom. till den som varit föremål för åtgärden får skjutas upp med högst två år åt gången, om det är motiverat för att trygga pågående inhämtande av information, trygga statens säkerhet eller skydda liv eller hälsa. Domstolen får besluta att underrättelsen ska utebli, om det är nödvändigt för att trygga statens säkerhet eller skydda liv eller hälsa.

Om den som är föremål för inhämtandet av information inte är identifierad vid utgången av

den föreskrivna tid eller det uppskov som avses i 1 eller 2 mom., ska han eller hon utan ogrundat dröjsmål skriftligen underrättas om inhämtandet av informationen när identiteten har utretts.

Den domstol som beviljat tillståndet ska samtidigt skriftligen informeras om underrättelsen.

Den som varit föremål för inhämtande av information behöver inte underrättas om systematisk observation, förtäckt inhämtande av information, en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät, bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät och styrd användning av informationskällor, om förundersökning inte har inletts i ärendet. Om förundersökning inleds, iakttas 10 kap. 60 § i tvångsmedelslagen.

När domstolen överväger att skjuta upp underrättelsen eller att avstå från den i sådana fall som avses i 2 och 5 mom. ska domstolen i bedömningen också beakta en parts rätt att på behörigt sätt bevaka sina rättigheter.

I fråga om handläggning av underrättelseärenden i domstol ska 44 § iakttas. Ärenden som gäller underrättelse om en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät, bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät och styrd användning av informationskällor behandlas vid Helsingfors tingsrätt med iakttagande av 6 mom. i den paragrafen.

58 §

Protokoll

Användning av andra hemliga metoder för inhämtande av information än observation ska protokollföras utan ogrundat dröjsmål efter det att användningen har upphört.

59 §

Begränsning av partsoffentlighet i vissa fall

Trots vad som bestäms i 11 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) har den vars rättigheter eller skyldigheter saken gäller inte rätt att få vetskap om användningen av en metod för inhämtande av in-

formation enligt detta kapitel förrän en underrättelse enligt 57 § i detta kapitel har gjorts. Han eller hon har inte heller rätt till insyn för registrerade enligt personuppgiftslagen.

När en underrättelse enligt 57 § har gjorts har en person som avses i 1 mom. rätt att få information om en handling eller en upptagning som gäller hemligt inhämtande av information, om det inte för att trygga statens säkerhet eller skydda liv, hälsa, integritet eller sekretessbelagda taktiska och tekniska metoder är nödvändigt att inte informera personen i fråga. Vid övervägande av om en handling, en upptagning eller information inte ska lämnas ut ska det i bedömningen beaktas den i 1 mom. avsedda personens rätt att på behörigt sätt bevaka sina rättigheter.

Uppgifter i en ljud- och bildupptagning får lämnas ut endast genom att upptagningen hålls tillgänglig hos Tullen där den kan avlyssnas eller ses, om det med beaktande av upptagningens innehåll finns anledning att anta att utlämnandet av uppgifterna på något annat sätt kan leda till att integritetsskyddet för de personer som förekommer på upptagningarna kränks.

60 §

Teleföretags skyldighet att biträda samt tillträde till vissa utrymmen

Ett teleföretag ska utan ogrundat dröjsmål göra de kopplingar i ett telenät som behövs för teleövervakning. Detsamma gäller de situationer där Tullen genomför teleövervakning med hjälp av tekniska anordningar. Teleföretaget ska dessutom ge en anhållningsberättigad tullman sådana uppgifter som företaget har i sin besittning och som behövs för teknisk spårning.

61 §

Ersättningar till teleföretag

Ett teleföretag har rätt att få ersättning av statens medel för direkta kostnader som orsakats av att företaget i enlighet med detta kapitel har biträtt myndigheterna och lämnat uppgifter, med iakttagande av 299 § i informationssamhällsbal-

ken. Beslut om betalning av ersättning fattas av den brottsbekämpningsenhet vid Tullen som utfört åtgärden i fråga.

Beslutet får överklagas på det sätt som föreskrivs i tullagen. När förvaltningsdomstolen handlägger ett sådant ärende ska den ge Kommunikationsverket tillfälle att bli hört.

62 §

Tillsyn över hemligt inhämtande av information

Tullen och cheferna för de enheter som använder hemliga metoder för inhämtande av information ska övervaka inhämtande av information enligt detta kapitel. Tullen ska årligen till finansministeriet avge en berättelse om hur hemliga metoder för inhämtande av information och hemliga tvångsmedel samt skyddandet av dem har använts och övervakats inom Tullen.

Finansministeriet ska årligen till riksdagens justitieombudsman avge en berättelse om hur hemliga metoder för inhämtande av information och hemliga tvångsmedel samt skyddandet av dem har använts och övervakats inom Tullen.

63 §

Inverkan av lindrigare straffskala

De metoder för inhämtande av information som avses i detta kapitel kan användas oavsett att en lindrigare straffskala enligt 6 kap. 8 § i strafflagen kommer att tillämpas i fråga om det straff som döms ut för brottet.

64 §

Närmare bestämmelser

Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser utfärdas om ordnande av och tillsyn över användningen av i detta kapitel avsedda hemliga metoder för inhämtande av information samt om dokumentering av åtgärderna och om de rapporter som ska lämnas för tillsynen.

4 kap.

Tystnadsplikt och tystnadsrätt

1 §

Tystnadsplikt

Tjänstemän som hör till Tullens personal får inte röja uppgifter som avslöjar identiteten hos en person som har lämnat information konfidentiellt eller deltagit i bevisprovokation genom köp eller en täckoperation, om röjandet av uppgifterna kan äventyra den persons säkerhet som har lämnat information konfidentiellt eller deltagit i bevisprovokation genom köp eller i en täckoperation, eller en närstående persons säkerhet. Tystnadsplikten gäller också när röjandet av uppgifter om identiteten kan äventyra pågående eller framtida inhämtande av information.

Samma tystnadsplikt gäller för den som på grundval av ett uppdragsavtal eller i arbetsavtalsförhållande till Tullen har fått kännedom om Tullens sekretessbelagda uppgifter. Tystnadsplikten gäller också efter det att uppdragsavtalet eller anställningsförhållandet hos Tullen har upphört.

Bestämmelser om tystnadsplikten finns också i tullagen och i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

2 §

Utlämnande av uppgifter trots tystnadsplikt

Tystnadsplikten för tjänstemän som hör till Tullens personal och andra som avses i 1 § 2 mom. hindrar inte att information lämnas ut till myndigheter och sammanslutningar som sköter offentliga uppdrag och som på grund av sina lagstadgade uppgifter behöver information om omständigheter som annars är sekretessbelagda.

Tystnadsplikten enligt 1 § 2 mom. hindrar inte röjande av uppgifter som i enskilda fall av vägande skäl behövs för att förhindra en händelse som äventyrar liv eller hälsa eller ett brott som riktar sig mot friheten eller för att förhindra betydande skada på miljön eller betydande egen-

doms- eller förmögenhetsskada eller för att trygga statens säkerhet.

3 §

Tystnadsrätt

De som hör till Tullens personal är inte skyldiga att röja uppgifter om identiteten hos en person av vilken de i sitt anställningsförhållande har fått information konfidentiellt och inte heller sekretessbelagda taktiska eller tekniska metoder.

I 1 § 1 mom. i detta kapitel och i 24 § 1 mom. 5 punkten i lagen om offentlighet i myndigheters verksamhet föreskrivs om skyldighet att i vissa fall hemlighålla uppgifter och metoder som avses i 1 mom. i denna paragraf.

4 §

Skyldighet att röja uppgifter under en rättegång

En domstol kan bestämma att uppgifter som avses i 1 § 1 mom. eller 3 § 1 mom. ska röjas, om en parts rätt att försvara sig på behörigt sätt eller på annat sätt bevakas sin rätt under rättegångens annars kränks. Dessutom förutsätts det att åklagaren utför åtal för ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år eller för försök eller medverkan till ett sådant brott. Domstolen får inte ens då bestämma att den persons identitet som lämnat information konfidentiellt eller deltagit i bevisprovokation genom köp eller täckoperation ska avslöjas, om det är uppenbart att dennes eller för denne närstående personers säkerhet därmed allvarligt skulle äventyras.

5 §

Skyldighet att röja uppgifter under en brottsutredning

De som hör till Tullens personal är trots sin tystnadsplikt eller tystnadsrätt skyldiga att röja sådana uppgifter enligt 1 § 1 mom. eller 3 § 1 mom. som är nödvändiga för bedömning av förutsättningarna för att inleda förundersök-

ning, när det finns grundad anledning att anta att den som konfidentiellt lämnat uppgifter i sin egenskap av uppgiftslämnare eller den som deltagit i bevisprovokation genom köp eller i en täckoperation i detta uppdrag har gjort sig skyldig till brott.

De som hör till Tullens personal är skyldiga att röja uppgifter som avses i 1 mom. också för att få utredning i ett ärende där förundersökning har inletts, om det finns grundad anledning att misstänka att den som konfidentiellt lämnat uppgifter i sin egenskap av uppgiftslämnare eller den som deltagit i bevisprovokation genom köp eller i en täckoperation i detta uppdrag har gjort sig skyldig till brott.

Om en person som hör till Tullens personal vägrar att röja uppgifter enligt 1 eller 2 mom., kan domstolen på yrkande av en anhållningsberättigad tjänsteman bestämma att uppgifterna ska lämnas till den som framställt yrkandet, om det inte finns någon laglig grund för vägran. Domstolen kan likaså på yrkande av en målsägande bestämma att en person som hör till Tullens personal ska lämna ut information om identiteten hos en person som konfidentiellt lämnat information till Tullen, om det är nödvändigt för att säkerställa målsägandens åtalsrätt enligt 1 kap. 14 § i lagen om rättegång i brottmål. När ärenden enligt detta moment behandlas tillämpas vad som i 7 kap. 9 § i förundersökningslagen föreskrivs om vittnesförhör inför domstol.

När domstolen överväger att ge ett sådant förordnande som avses i 3 mom. ska den beakta om skyldigheten att röja uppgifter kan äventyra statens säkerhet, någons liv eller hälsa eller pågående inhämtande av information. Dessutom ska den överväga hur motiverat det är att uppgifterna röjs med beaktande av brottsmisstankens art och målsägandens rätt att på behörigt sätt bevakas sin rätt vid rättegång.

Om ett ärende som avses i 3 mom. gäller bevisprovokation genom köp, en täckoperation eller styrd användning av informationskällor, ska ärendet behandlas vid Helsingfors tingsrätt. Övriga ärenden som gäller skyldighet att röja uppgifter kan behandlas vid en annan lämplig tingsrätt. Den som framställt begäran om röjande av

uppgifter och den som vägrat röja uppgifter ska vara närvarande vid handläggningen. Vid handläggningen av ärendet är tingsrätten domför även med ordföranden ensam.

6 §

Hänvisningsbestämmelse om utlämnande av information

I fråga om utlämnande av information ur Tullens personregister via teknisk anslutning eller i maskinläsbar form till andra myndigheter och om utlämnande av information till utlandet föreskrivs i tullagen.

5 kap.

Särskilda bestämmelser

1 §

Samarbete med andra myndigheter

Bestämmelser om samarbete mellan myndigheter i brottsbekämpningsärenden finns i lagen om samarbete mellan polisen, Tullen och gränsbevakningsväsendet.

2 §

Tjänstetecken och skyldigheten att ange sin ställning som tullman

Tullen fastställer ett tjänstetecken som tjänstemännen inom Tullens brottsbekämpning ska medföra vid tjänsteutövning.

En tullman ska vid behov presentera sig som tullman för den som är föremål för en tullåtgärd. Tullmannen ska vid behov eller på begäran visa upp sitt tjänstetecken, om presentationen eller uppvisandet kan ske utan att åtgärden äventyras.

Andra identifikationer än det som avses i 1 mom. och som används vid tjänsteutövning inom Tullens brottsbekämpning och som utvisar en tullmans ställning godkänns av Tullens

brottsbekämpningschef, som också beslutar om dess användning.

3 §

Kondition och yrkesskicklighet hos tullmännen inom Tullens brottsbekämpning

Tullmän som utför operativa uppdrag inom Tullens brottsbekämpning ska upprätthålla den kondition och yrkesskicklighet som arbetsuppgifterna förutsätter. Närmare bestämmelser om den konditionsnivå som olika arbetsuppgifter förutsätter samt om anordnande av konditionstester får utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 §

Bemyndiganden att utfärda förordning

Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser utfärdas om

- 1) tullmännen inom Tullens brottsbekämpning,
- 2) de funktionella ledningsförhållandena inom Tullens brottsbekämpning,
- 3) tjänstetecken,
- 4) anmälningar och utredningar om utövande av befogenheter enligt internationella överenskommelser.

Genom förordning av finansministeriet får närmare bestämmelser utfärdas om

- 1) hur ställningen för tullmän inom Tullens brottsbekämpning ska anges och tullmän identifieras,
- 2) förvaring av egendom som tagits om hand och utlämnande, försäljning, användning och förverkande av beslagtagna vara,
- 3) tecken och metoder vid stoppande av fordon,
- 4) tullmäns kondition och yrkesskicklighet,
- 5) handräckning till andra än polisen och gränsbevakningsväsendet,
- 6) registrering av åtgärder.

5 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av tullagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i tullagen (1466/1994) mellanrubriken före 20 a §, 20 a—20 j §, 28 § 3—5 mom., mellanrubriken före 42 §, 43, 43 a, 44, 45, 45 a, 46, 47 och 47 a §, 48 § och mellanrubriken före den samt 49 och 50 §,

av dem mellanrubriken före 20 a § samt 20 c § sådana de lyder i lag 331/1996, 20 a, 20 e och 20 i § sådana de lyder i lag 879/2011, 20 b §, 28 § 4 mom. och 43 a § sådana de lyder i lag 961/2012, 20 d § sådan den lyder i lagarna 1299/2003, 426/2009 och 1260/2013, 20 f § sådan den lyder i lagarna 1299/2003 och 879/2011, 20 g § sådan den lyder i lagarna 774/2003, 1299/2003 och 1260/2013, 20 h § sådan den lyder i lagarna 774/2003, 1299/2003 och 961/2012, 20 j § sådan den lyder i lagarna 879/2011 och 1260/2013, 28 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1299/2003, 28 § 5 mom. sådant det lyder i lag 1104/1998, 43 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 961/2012, 1150/2013 och 1260/2013, 45 a § sådan den lyder i lag 690/2009, 46 § sådan den lyder i lagarna 1299/2003 och 961/2012, 47 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 331/1996 och 961/2012, 47 a § sådan den lyder i lag 1260/2013 samt 49 och 50 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 961/2012,

ändras 1 och 3 §, 14 § 1 mom. 2 och 5 punkten samt 15—17 §,

av dem 1 § samt 14 § 1 mom. 2 och 5 punkten sådana de lyder i lag 961/2012, 3 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1260/2013 samt 15 och 17 § sådana de lyder i lag 879/2011, samt

fogas till lagen en ny mellanrubrik före 17 §, nya 17 a—17 c §, en ny 17 d § och en ny mellanrubrik före den och en ny 17 e § som följer:

1 §

På tullbeskattning och tullövervakning av varor som importeras från och exporteras till tredjeland ska denna lag tillämpas vid sidan av vad som därom bestäms i rådets förordning (EEG) nr 2913/92 om en tullkodex för gemenskapen, nedan *kodexen*, i kommissionens förordning (EEG) nr 2454/93 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EEG) nr 2913/92 om en tullkodex för gemenskapen, nedan *tillämpningsföreskriften*, och i rådets förordning (EG) nr 1186/2009 om upprättandet av ett gemenskaps-system för tullbefrielse, nedan *förordningen om tullbefrielse*, eller i annan lagstiftning för Euro-

peiska unionen (EU). Därtill tillämpas denna lag vid sidan av EU:s lagstiftning på statistikföring av handeln mellan Finland och andra länder samt på undersökning av tullbrott, om inte något annat föreskrivs i lagen om brottsbekämpning inom Tullen (/).

3 §

I denna lag avses med

1) *Finlands tullområde* området som omfattar rikets landområde, territorialvatten och luft- rum, dock så att tullområdet sträcker sig två sjö- mil utanför territorialvattnets yttre gräns, om

inte något annat har överenskommit om saken internationellt,

2) *EU:s tullområde* området som avses i artikel 3 i kodexen,

3) *tredjeland* område som inte ingår i EU:s tullområde,

4) *tullåtgärd* tjänsteåtgärd som hör till Tullens behörighet, med undantag för förundersökning av tullbrott.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas definitionerna enligt artikel 4 i kodexen.

14 §

För utförande av tullåtgärder har Tullen eller en annan behörig myndighet rätt att

2) hejda personer och granska deras rese-dokument och identitetshandlingar för att klarlägga identiteten när en person anländer till eller avlägsnar sig från tullområdet eller när de besöker fordon eller någon annan plats, där varor lossas, lastas eller förvaras eller något annat ställe inom tullområdet, om det föreligger särskilda skäl till detta,

5) utan att kränka postförsändelsers brevhemlighet kontrollera varor samt deras tillverkning och bokföringsmaterial samt kontrollera personers medhavda penningtillgångar för att avslöja sådan penningtvätt som avses i 32 kap. 6 § i strafflagen (39/1889),

15 §

För utförande av tullåtgärder kan genomsökning av en person utföras enligt 8 kap. 30 § i tvångsmedelslagen (806/2011) i sådana situationer som avses i 14 § 1 mom. 2 punkten, enligt vad som föreskrivs nedan.

Beslut om kroppsvisitation i enlighet med 8 kap. 30 § 1 punkten i tvångsmedelslagen, med undantag av för att undersöka vad den visiterade annars bär på sig, fattas av den tullman som utför tullåtgärden.

Sådan kroppsbesiktning som avses i 8 kap. 30 § 2 punkten i tvångsmedelslagen eller sådan kroppsvisitation som avses i 1 punkten för att

undersöka av vad den visiterade annars bär på sig kan utföras på den som på sannolika skäl misstänks för ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst ett år. Granskningen kan då utföras utan att förundersökning inleds. Beslut om åtgärden fattas av en för uppgiften förordnad tullman som tjänstgör som chef för tullbrottsbekämpningen eller tullövervakningen.

Genomsökning av personer ska utföras fin-känsligt och så att den inte orsakar onödig olägenhet eller skada för den visiterade eller skada för sådan egendom som han eller hon bär på sig eller för med sig. Över sådan genomsökning av personer som avses i 3 mom. ska upprättas ett protokoll, där det med tillräcklig noggrannhet redogörs för genomsökningens förlopp. På begäran ska en kopia av protokollet ges till den visiterade. Vid genomsökning av personer ska dessutom iakttas tvångsmedelslagen.

16 §

Med teknisk övervakning avses fortlöpande eller upprepat iakttagande eller fortlöpande eller upprepat avlyssning av fordon, fordonsförare, föremål, fotgängare eller allmänheten med hjälp av en teknisk anordning samt automatisk upptagning av ljud eller bild.

På gränsövergångsställen på Finlands riksgrens samt i passagerarterminaler, på hamnområden avsedda för godstrafik, i lagerlokaler avsedda för godstrafik och på andra liknande ställen och i liknande utrymmen som Tullen får övervaka har Tullen rätt att, efter att på förhand ha meddelat om detta, företa teknisk övervakning för att övervaka att tullagstiftningen iakttas.

Användning av maktmedel

17 §

Om inte något annat föreskrivs i lag får en tullman som arbetar med tullbrottsbekämpning och tullövervakning, i tjänsteuppdrag använda sådana maktmedel som behövs och kan anses försvarliga för att bryta en persons motstånd, avlägsna en person från en plats, gripa en person, hindra att en frihetsberövad flyr, avlägsna ett

hinder eller förhindra ett överhängande brott eller någon annan farlig gärning eller händelse. Frågan om maktmedlen kan försvaras ska bedömas utifrån hur viktigt och brådskande tjänsteuppdraget är, motståndets farlighet, vilka resurser som står till förfogande samt övriga omständigheter som är relevanta för en helhetsbedömning av situationen. Om det är nödvändigt att använda maktmedel, ska de användas endast i den utsträckning och så länge som det nödvändigtvis behövs för att utföra ett lagstadgat tjänsteuppdrag.

En tullman har i tjänsteutövning dessutom rätt till nödvärn. Bestämmelser om nödvärn finns i 4 kap. 4 § i strafflagen. I sådana fall av nödvärn handlar tullmannen under tjänsteansvar. Vid bedömningen av om handlingen kan försvaras ska de krav beaktas som kan ställas på tullmannen med beaktande av dennes utbildning och erfarenhet.

Den som på begäran eller med samtycke av en tullman tillfälligt bistår en tullman i en situation där det är nödvändigt att anlita utomståendes hjälp vid användning av maktmedel för att utföra ett synnerligen viktigt och brådskande tjänsteuppdrag, har rätt att under tullmannens uppsikt använda maktmedel som tullmannen med stöd av sina befogenheter bemyndigar honom eller henne att använda.

I 4 kap. 6 § 3 mom. i strafflagen föreskrivs om excess i samband med användning av maktmedel och i 4 § 2 mom. om excess i nödvärn. Bestämmelser om dessa finns också i 7 § i det kapitlet.

17 a §

Den som utför ett tjänsteuppdrag och har anledning att befara motstånd eller ett obehörigt angrepp enligt 4 kap. 4 § 1 mom. i strafflagen ska på ett lämpligt och ändamålsenligt sätt bereda sig på användning av maktmedel.

En person som är föremål för ett tjänsteuppdrag ska varnas för risken att bli utsatt för maktmedel, om det är möjligt och ändamålsenligt att varna denne. Varningen ska ges på ett för ändamålet lämpligt och begripligt sätt.

17 b §

Skjutvapen får användas endast när det är fråga om att stoppa en persons verksamhet som orsakar direkt och allvarlig fara för någon annans liv eller hälsa och det inte finns något lindrigare sätt att stoppa verksamheten. Skjutvapen får dessutom användas i brådskande och viktiga uppdrag för att avlägsna föremål, djur eller motsvarande hinder.

Med användning av skjutvapen avses varning för användning av ett skjutvapen som avses i 2 § i skjutvapenlagen (1/1998), hot om användning av skjutvapen och avlossande av skott. Det betraktas inte som användning av skjutvapen att ta fram och osäkra ett skjutvapen.

Beslut om vapenhot och avlossande av skott fattas av en tullman som är chef för tullbrottsbekämpningen, om detta är möjligt med beaktande av hur brådskande situationen är.

17 c §

Rörelse- och handlingsfriheten för en person som är föremål för ett tjänsteuppdrag får begränsas med handbojor, fängsel eller på något annat motsvarande sätt, om det är nödvändigt för att i samband med tjänsteuppdraget förhindra rymning, betvinga våldsamt uppträdande eller avvärja överhängande risk för våld.

Begränsning av rörelse- och handlingsfriheten får inte fortgå längre än nödvändigt. Begränsningen får inte åsamka den person som är föremål för åtgärden fara eller onödig smärta.

Säkerhetsvisitation

17 d §

En tullman har i samband med gripande, anhållande, häktning, tagande i förvar och andra åtgärder som riktar sig mot den personliga friheten rätt att kontrollera vad en person har i sina kläder eller annars på sig eller i medhavda saker, för att förvissa sig om att personen inte innehar föremål eller ämnen varmed han eller hon kan äventyra åtgärden eller utsätta sig själv eller andra för fara. En tullman får i samband med ett tjänsteuppdrag kroppsvisitera en person för att hitta sådana föremål eller ämnen också i andra

fall, om det av grundad anledning behövs för att trygga tullmannens säkerhet i arbetet och fullgörandet av tjänsteuppdraget.

I samband med frihetsbegränsande åtgärder kan en person kroppsvisiteras eller saker som personen för med sig kontrolleras också för att hitta dokument som behövs för identifiering av honom eller henne.

Farliga föremål och ämnen som avses i 1 mom. ska vid behov fråntas den visiterade. Också sådana föremål och ämnen ska fråntas den visiterade som det enligt lag eller bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av lag är förbjudet att inneha.

17 e §

Säkerhetsvisitation verkställs manuellt, med tränad hund, med metalldetektor eller någon annan motsvarande teknisk anordning eller på något annat jämförbart sätt.

Visitationen får inte kränka den visiterades personliga integritet mer än vad som är nödvändigt för utförande av uppdraget. Vid visitationen ska iakttas den diskretion som förhållandena kräver.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 5 kap. 1 § i polislagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i polislagen (872/2011) 5 kap. 1 § 4 mom. som följer:

5 kap.

Hemliga metoder för inhämtande av information

1 §

Tillämpningsområde och definitioner

Vad som i detta kapitel föreskrivs om polisens eller en polismans rätt att använda hemliga metoder för inhämtande av information gäller med undantag för teleavlyssning, inhämtande av information i stället för teleavlyssning, täckoperationer, bevisprovokation genom köp och styrd användning av informationskällor även gränsbevakningsmyndigheterna, tullmyndigheterna och militärmyndigheterna enligt vad som särskilt fö-

reskrivs i lag. Bestämmelser om Tullens rätt att förhindrande av tullbrott genomföra täckoperationer, bevisprovokation genom köp och styrd användning av informationskällor finns i lagen om brottsbekämpning inom Tullen (/). Täckoperationer och bevisprovokation genom köp för förhindrande av tullbrott genomförs av polisen på begäran av Tullen. Genom beslut av chefen för centralkriminalpolisen kan dock en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät och bevisprovokation genom köp genomföras också av en tullman inom tullbrottsbekämpningen som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av gränsbevakningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i gränsbevakningslagen (578/2005) 10 §, 44 § 1 mom. samt 78 § 1 mom.,
sådana de lyder, 10 § i lag 875/2011, 44 § 1 mom. i lag 749/2014 och 78 § 1 mom. i lag 688/2009,
som följer:

10 §

Allmänna principer som ska iakttas i tulluppgifter, polisuppgifter och förundersökningsuppgifter

I polisuppgifter iakttas principerna i polislagen och i andra lagar som gäller polisens uppgifter. I tulluppgifter iakttas principerna i tullagen (1466/1994), lagen om brottsbekämpning inom Tullen (/) och i andra lagar som gäller tullövervakning. I förundersökningsuppgifter iaktas principerna i förundersökningslagen (805/2011), tvångsmedelslagen (806/2011) och i andra lagar som gäller förundersökningsmyndighetens uppgifter.

44 §

Överföring av förebyggande och utredning av brott till polisen eller Tullen

Om inte något annat följer av bestämmelserna om arbetsfördelningen mellan gränsbevakningsväsendet, polisen och Tullen, överför gränsbevakningsväsendet förebyggandet och ut-

redningen av tullbrott enligt lagen om brottsbekämpning inom Tullen till Tullen och förebyggandet och utredningen av andra brott till polisen, om arten och omfattningen av ärendet eller de nödvändiga åtgärderna förutsätter det eller om myndigheten i fråga kräver det. Gränsbevakningsväsendet ska i det ärende som överförs trygga förebyggandet och utredningen till dess att överföringen har gjorts.

78 §

Handräckning till gränsbevakningsväsendet

En myndighet ska lämna gränsbevakningsväsendet sådan handräckning som behövs för fullgörande av ett uppdrag som ankommer på gränsbevakningsväsendet och som myndigheten är behörig att lämna. Bestämmelser om bistånd som lämnas till gränsbevakningsväsendet finns också i lagen om samarbete mellan polisen, Tullen och gränsbevakningsväsendet.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av lagen om samarbete mellan polisen, tullen och gränsbevakningsväsendet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om samarbete mellan polisen, tullen och gränsbevakningsväsendet (687/2009) lagens namn, 1 § 1 mom., mellanrubriken före 2 § samt 4 § 4 mom., av dem 4 § 4 mom. sådant det lyder i lag 881/2011, som följer:

Lag

om samarbete mellan polisen, Tullen och gränsbevakningsväsendet

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att främja samarbetet mellan polisen, Tullen och gränsbevakningsväsendet (*PTG-myndigheterna*) och genomförandet av gemensamma riktlinjer för PTG-myndigheternas verksamhet så att PTG-myndigheternas lagstadgade uppgifter och enskilda åtgärder när det gäller förebyggande, avslöjande och utredning av brott (*brottbekämpning*), övervakning samt internationellt samarbete i anslutning till dessa utförs på ett ändamålsenligt, effektivt och ekonomiskt sätt.

Brottbekämpningssamarbetet mellan polisen, Tullen och gränsbevakningsväsendet

2 §

Åtgärder inom en annan PTG-myndighets uppgiftsområde

4 §

Förfarande vid internationella kontrollerade leveranser

I 10 kap. 41 § i tvångsmedelslagen (806/2011), 5 kap. 43 § i polislagen (872/2011), 41 § i gränsbevakningslagen (578/2005) och 3 kap. 42 § i lagen om brottbekämpning inom Tullen (/) föreskrivs om kontrollerade leveranser och förutsättningarna för sådana och i 10 kap. 42 § i tvångsmedelslagen, 5 kap. 44 § i polislagen, 43 a § i gränsbevakningslagen och 3 kap. 43 § i lagen om brottbekämpning inom Tullen föreskrivs om beslutsfattandet vid kontrollerade leveranser som utförs av polisen, gränsbevakningsväsendet eller Tullen.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 10 kap. i tvångsmedelslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i tvångsmedelslagen (806/2011) 10 kap. 1 och 14 §, 15 § 1 mom. och 2 mom. 2 punkten, 39 § 2 och 4 mom., 40 § 1 mom. och 3 mom. 2 punkten, 47 § 2 mom., 48 § 1 mom., 56 § 4 mom., 57 § 1 mom. samt 65 §,

av dem 14 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1069/2014 samt 56 § 4 mom. och 57 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1146/2013, som följer:

10 kap.

Hemliga tvångsmedel

1 §

Tillämpningsområde

I samband med förundersökning får man i hemlighet för dem åtgärden riktas mot använda sig av teleavlyssning, inhämtande av information i stället för teleavlyssning, teleövervakning, inhämtande av basstationsuppgifter, systematisk observation, förtäckt inhämtande av information, teknisk observation (teknisk avlyssning, optisk observation, teknisk spårning och teknisk observation av utrustning), inhämtande av identifieringsuppgifter för teleadresser eller teleterminalutrustning, täckoperationer, bevisprovokation genom köp, användning av informationskällor och kontrollerade leveranser. Bestämmelser om användningen av dessa metoder för att förhindra eller avslöja brott finns i polislagen och i lagen om brottsbekämpning inom Tullen (/).

Vad som i detta kapitel föreskrivs om förundersökningsmyndighetens eller en förundersökningstjänstemans rätt att använda tvångsmedel gäller med undantag av täckoperationer, bevisprovokation genom köp och styrd användning av informationskällor förutom polisen även gränsbevakningsmyndigheterna, tullmyndigheterna och de militära myndigheterna enligt vad som föreskrivs särskilt om detta i lag. Bestämmelser om Tullens rätt att använda täckoperationer, bevisprovokation genom köp och styrd användning av informationskällor vid förundersökning

av tullbrott finns i lagen om brottsbekämpning inom Tullen. Täckoperationer och bevisprovokation genom köp vid förundersökning av tullbrott genomförs av polisen på begäran av Tullen. Genom beslut av chefen för centralkriminalpolisen kan dock en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät och bevisprovokation genom köp genomföras också av en tullman inom tullbrottsbekämpningen som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information.

14 §

Förtäckt inhämtande av information och dess förutsättningar

Med *förtäckt inhämtande av information* avses inhämtande av information genom kortvarig interaktion med en viss person där falska, vilseledande eller förtäckta uppgifter används för att hemlighålla det uppdrag som en polisman eller en tullman inom Tullens brottsbekämpning ska utföra.

Polisen får använda förtäckt inhämtande av information, om det finns anledning att anta att åtgärden kan bidra till utredningen av

- 1) ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år,
- 2) utnyttjande av en person som är föremål för sexhandel, eller koppleri,
- 3) narkotikabrott,
- 4) förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, eller deltagande i utbildning för ett terroristbrott eller finansiering av terroristgrupp, om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff,

- 5) grovt tullredovisningsbrott,
- 6) stöld eller häleri som hänför sig till planmässig, organiserad, yrkesmässig, fortsatt eller upprepad brottslig verksamhet,
- 7) förberedelse till tagande av gisslan,
- 8) förberedelse till grovt rån.

Tullen får använda förtäckt inhämtande av information, om det finns anledning att anta att åtgärden kan bidra till utredningen av

1) ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år,

2) ett narkotikabrott som ska betraktas som tullbrott,

3) smuggling, eller

4) grovt tullredovisningsbrott.

Förtäckt inhämtande av information är inte tillåtet i bostäder ens med bostadsinnehavarens medverkan.

15 §

Beslut om förtäckt inhämtande av information

Beslut om förtäckt inhämtande av information ska fattas av chefen för centralkriminalpolisen, chefen för skyddspolisen, chefen för en polisinsättning eller en för uppdraget förordnad anhållningsberättigad tjänsteman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information. Beslut om förtäckt inhämtande av information i syfte att utreda ett tullbrott fattas av Tullens brottsbekämpningschef eller av en för uppdraget förordnad anhållningsberättigad tullman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information.

Beslut om förtäckt inhämtande av information ska fattas skriftligen. I beslutet ska följande nämnas:

- 2) den enhet som genomför inhämtandet och den polisman eller tullman inom Tullens brottsbekämpning som ansvarar för inhämtandet,

39 §

Användning av informationskällor och förutsättningar för styrd användning av informationskällor

Polisen eller Tullen får be att en för ändamålet godkänd informationskälla som har lämpliga personliga egenskaper och är registrerad och har samtyckt till inhämtandet av information inhämtar den information som avses i 1 mom. (*styrd användning av informationskällor*).

Bestämmelser om registrering av uppgifter om informationskällor och om betalning av arvode finns i polislagen och i lagen om brottsbekämpning inom Tullen.

40 §

Beslut om styrd användning av informationskällor

Beslut om styrd användning av informationskällor ska fattas av chefen för centralkriminalpolisen, chefen för skyddspolisen, chefen för en polisinsättning eller av en för uppdraget förordnad anhållningsberättigad tjänsteman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information. Beslut om styrd användning av informationskällor i syfte att utreda ett tullbrott som Tullen undersöker fattas av Tullens brottsbekämpningschef eller av en för uppdraget förordnad anhållningsberättigad tullman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information.

Beslut om styrd användning av informationskällor ska fattas skriftligen. I beslutet ska följande nämnas:

- 2) den enhet som genomför inhämtandet av information och den tjänsteman som ansvarar för genomförandet av detta,

47 §

Skydd när hemliga tvångsmedel används

Polisen och Tullen får använda falska, vilseledande eller förtäcka uppgifter, göra och använda falska, vilseledande eller förtäckta registeranteckningar samt framställa och använda falska handlingar, när det är nödvändigt för att skydda sådan användning av hemliga tvångsmedel som redan genomförts, pågår eller kommer att genomföras.

48 §

Beslut om skyddande

Beslut om registeranteckningar och upprättande av handlingar enligt 47 § 2 mom. ska fattas av chefen för centralkriminalpolisen eller chefen för skyddspolisen. Om det är fråga om förhindrande av ett tullbrott som Tullen undersöker, ska beslutet fattas av Tullens brottsbekämpningschef.

56 §

Användning av överskottsinformation

Överskottsinformation får dessutom alltid användas för att förhindra brott, för att rikta in polisen och Tullens verksamhet och som en utredning som stöder det att någon är oskyldig.

57 §

Utplåning av information

Överskottsinformation ska utplånas efter det att målet har avgjorts genom en lagakraftvunnen dom eller lämnats därhän. Informationen får dock bevaras och lagras i ett register som avses i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet eller tullagen (1466/1994), om den gäller ett brott som avses i 56 § 1 eller 2 mom. i detta kapitel eller om den behövs för att förhindra ett brott som avses i 15 kap. 10 § i strafflagen. Information som inte ska utplånas ska bevaras i fem år efter det att målet har avgjorts genom en lagakraftvunnen dom eller lämnats därhän.

65 §

Tillsyn över användningen av hemliga tvångsmedel

Polisstyrelsen och cheferna för de enheter som använder hemliga tvångsmedel ska för polisens vidkommande övervaka användningen av hemliga tvångsmedel. Användningen av hemliga tvångsmedel inom Tullens brottsbekämpning övervakas av Tullen och cheferna för de enheter som använder hemliga tvångsmedel.

Inrikesministeriet och finansministeriet ska årligen lämna riksdagens justitieombudsman en berättelse om hur hemliga tvångsmedel och skyddandet av dem har använts och övervakats.

I polislagen och i lagen om brottsbekämpning inom Tullen föreskrivs om de berättelser om hemligt inhämtande av information för att förhindra eller avslöja brott som ska avges till justitieombudsmannen.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 2 kap. 1 § och 11 kap. 8 § i förundersökningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i förundersökningslagen (805/2011) 2 kap. 1 § 2 mom. samt 11 kap. 8 § som följer:

2 kap.

Vilka som deltar i förundersökning

1 §

Myndigheterna vid förundersökning

Förundersökningsmyndigheter är förutom polisen även gränsbevaknings-, tull- och militärmyndigheterna, enligt vad som föreskrivs om deras förundersökningsbefogenheter i gränsbevakningslagen (578/2005), lagen om brottsbekämpning inom Tullen (/) och lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom försvarsmakten (255/2014).

11 kap.

Särskilda bestämmelser

8 §

Rätt att få information av en myndighet samt av en privat sammanslutning och av en privatperson

I 4 kap. 2 och 3 § i polislagen och i 2 kap. 14 § i lagen om brottsbekämpning inom Tullen finns bestämmelser om rätt att av en myndighet samt av en privat sammanslutning och av en privatperson få information som behövs för utredning av brott.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 12 § i utlänningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i utlänningslagen (301/2004) 12 §, sådan den lyder i lag 1214/2013, som följer:

12 §

Bestämmelser om passerande av gränsen

Bestämmelser om gränspassage vid Europeiska unionens yttre gränser finns i kodexen om Schengengränserna.

Bestämmelser om passerande av riksgränsen och om övervakning av riksgränsen, gränsöver-

gångsställen och deras öppettider, fördelningen av uppdragen att utföra in- och utresekontroller mellan gränsbevakningsväsendet, polisen och Tullen på olika gränsövergångsställen samt om de nationella uppdragen och befogenheterna enligt kodexen om Schengengränserna finns i gränsbevakningslagen (578/2005).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 7 § i statstjänstemannalagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i statstjänstemannalagen (750/1994) 7 § 1 mom. 12 punkten, sådan den lyder i lag 281/2000, som följer:

7 §	ritoriella integriteten eller tjänster till vilka hör brottsundersökning och övervakningsuppgifter inom Tullens verksamhetsområde,
Till följande tjänster kan endast finska medborgare utnämnas:	
12) tjänster vid Tullen till vilka hör rätt att an- hålla, andra tjänster vid Tullen till vilka hör del- tagande i övervakning och tryggnade av den ter-	Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 16 kap. i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 16 kap. i strafflagen (39/1889) en ny 4 b § som följer:

16 kap.	tullagen (1466/1994) eller 2 kap. 14 och 15 § i lagen om brottsbekämpning inom Tullen (/), eller
Om brott mot myndigheter	3) utan anledning tillkallar en tullman eller försvårar Tullens verksamhet genom att lämna falska uppgifter,
4 b §	ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs på något annat ställe i lag, för <i>tredska mot tullman</i> dömas till böter eller fängelse i högst tre månader.
<i>Tredska mot tullman</i>	
Den som	
1) underlåter att lyda en befallning eller ett förbud som en tullman för utförandet av ett uppdrag meddelar inom ramen för sina befogenheter,	
2) vägrar att ge en tullman de uppgifter som begärts med stöd av 14 § 1 mom. 6 punkten i	

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 12 § i lagen om offentlighet vid rättegång i allmänna domstolar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om offentlighet vid rättegång i allmänna domstolar (370/2007) 12 § 2 mom. 3 punkten, sådan den lyder i lag 821/2011, som följer:

12 §

En parts rätt att ta del av en handling

En parts rätt enligt 1 mom. gäller inte

3) ett ärende som gäller en hemlig metod för inhämtande av information enligt 10 kap. i tvångsmedelslagen, 5 kap. i polislagen eller

3 kap. i lagen om brottsbekämpning inom Tullen (/) och i vilket den som är föremål för metoden för inhämtande av information eller åtgärder inte behöver höras vid behandlingen av yrkandet på metoden eller åtgärder, eller

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 3 § i lagen om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rådets rambeslut om förenklat informations- och underrättelseutbyte mellan de brottsbekämpande myndigheterna i Europeiska unionens medlemsstater och om tillämpning av rambeslutet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rådets rambeslut om förenklat informations- och underrättelseutbyte mellan de brottsbekämpande myndigheterna i Europeiska unionens medlemsstater och om tillämpning av rambeslutet (26/2009) 3 § 4 punkten, sådan den lyder i lag 1183/2013, som följer:

3 §

Definition av information och underrättelser

I denna lag avses med information och underrättelser

4) uppgifter som annars med stöd av 4 kap. 2 och 3 § samt 5 kap. 40—42 § i polislagen (872/2011), 13 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet, 28 §

i tullagen, 2 kap. 14 § i lagen om brottsbekämpning inom Tullen (/), 17, 18 och 22 § i lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet eller någon annan lag eller ett avtal innehas av polisen, Tullen eller gränsbe-

vakningsväsendet eller som är tillgängliga för dem utan att de vidtar tvångsåtgärder.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 4 och 103 § i punktskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i punktskattelagen (182/2010) 4 § 2 mom. och 103 § 1 mom., av dem 4 § 2 mom. sådant det lyder i lag 964/2012, som följer:

4 §

Behörig myndighet

Om inte något annat föreskrivs i denna lag ska tullagen eller lagen om brottsbekämpning inom Tullen (/) tillämpas i fråga om Tullens befogenheter och åtgärder.

103 §

Omhändertagande

Tullen har rätt att för tryggnad av skattefordringar omhänderta punktskattepliktiga produkter, om

1) de inte vederbörligen har anmälts till beskattning,

2) på dem inte har tillämpats bestämmelserna om punktbeskattning eller de beslut och föreskrifter som Tullen har meddelat med stöd av dessa bestämmelser,

3) det råder oklarhet vad gäller skattepliktigheten för produkterna och syftet med skattepliktigheten eller importen, eller om

4) det finns någon annan grundad anledning att trygga en skattefordran.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 6 § i lagen om stämningsmän

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om stämningsmän (505/1986) 6 §, sådan den lyder i lagarna 1263/1994, 1259/1999 och 449/2011, som följer:

6 §

Andra som har rätt att verkställa delgivning

Berättigad att, så som stämningsman, verkställa stämning och delgivning är

1) polisman, åklagare, utmätningsman, notarius publicus, gränsbevakningsman samt anhållningsberättigad tullman eller till uppgiften förordnad annan tullman,

2) tjänsteman som har förordnats härtill av chefen för en domstol, ett utökningsverk, ett häradssämbete, utökningsavdelningen vid häradssämbete eller en polisinsrättning och som är anställd vid myndigheten,

3) fängelsedirektör eller tjänsteman vid fängelse vilken förordnats härtill av fängelsedirektö-

ren, när en myndighet begär det och den som ska stämmas eller med vilken delgivning ska ske är en fånge, samt

4) inom försvarsmakten de tjänstemän som förordnats härtill av kommendören för en truppavdelning eller med denne jämställbar förman, när en myndighet begär det och den som ska stämmas eller med vilken delgivning ska ske lyder under 45 kap. i strafflagen (39/1889).

Bestämmelser om en polisman, gränsbevakningsmans och tullmans skyldighet att verkställa delgivningar utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 3 kap. 70 § i utökningsbalken

I enlighet med riksdagen beslut

ändras i utökningsbalken (705/2007) 3 kap. 70 § 1 mom. 6 punkten som följer:

3 kap.

Allmänna bestämmelser om förfarandet

70 §

Förundersökningsmyndigheter och vissa andra myndigheter samt domstolar

En utökningsmyndighet får i enskilda fall på begäran ur en handling som finns hos utökningsmyndigheten lämna ut svarandens identi-

fieringsuppgifter och kontaktinformation samt uppgifter om svarandens ekonomiska ställning och verksamhet till

6) Tullen för utförande av uppgifter i enlighet med tullagen (1466/1994),

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om upphävande av lagen om ändring av 46 och 47 § i tullagen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §	2 §	
Genom denna lag upphävs lagen om ändring av 46 och 47 § i tullagen (763/2010).	Denna lag träder i kraft den	20 .

Helsingfors den 10 mars 2015